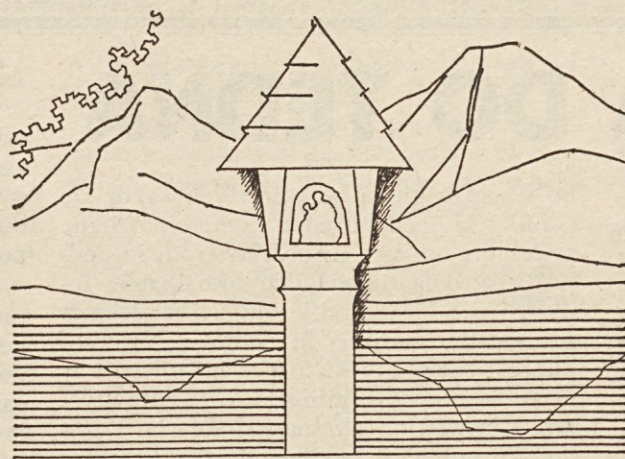

NAS TEDNIK

**KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO**

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt **P. b. b**

LETNIK XXI. / ŠTEVILKA 27

CELOVEC, DNE 3. JULIJA 1969

CENA 2.50 ŠILINGA

Vloga Romunije

Romunija je po družbeni ureditvi komunistična država in je članica Varšavskega pakta, ni se pa udeležila 1968. leta avgusta meseca zasedbe češkoslovaškega ozemlja. Tega vojaškega koraka so se udeležile Sovjetska zveza, Poljska, Vzhodna Nemčija, Madžarska in Bolgarija. Nasprotno se je v tej zadevi zadržala Romunija in je ta korak odločno obsodila in se izpostavila nevarnosti, da jo zadene ista usoda.

Romunija je junija 1967 obdržala diplomatske stike z Izraelom, ko so vse komunistične države, tudi Jugoslavija, prekinile diplomatske odnose z Izraelom.

Romunija ni zaostri po sovjetskem receptu svojih političnih odnosov s komunistično Kitajsko.

Po sporu Sovjetske zveze z Jugoslavijo leta 1948 je Romunija najprej zboljšala svojo politiko do Jugoslavije in lani sta obe državi ob politični krizi na Češkoslovaškem zavzeli podobno stališče.

Romunija je poleg Jugoslavije razširila svoje politične zveze od Vzhodne Nemčije tudi na Zapadno Nemčijo. Tak dvostranski odnos do obeh Nemčij je vpustila samo Sovjetska zveza.

Na kongresu komunističnih strank v Moskvi junija meseca letošnjega leta se Romunija ni v vsem obsegu priključila splošni resoluciji in tako Romunije tudi ne obremenjuje zaostrovanje med Sovjetsko zvezo in komunistično Kitajsko.

Zadnje dni pa je izzvala vest, da bo ameriški predsednik Nixon obiskal Romunijo, veliko pozornost. Kakor je Nixon po nastopu predsedniškega mesta obiskal Zahodno-evropske države, tako hoče julija meseca napraviti vizito vzhodnim državam in se osebno prepričati o njih odnosu do Amerike po končani vojni v Vietnamu. Ta obisk Nixona pa sovpada s časom, ko bo Amerika s svojim poletom na luno dokazovala svetu, da njena tehnika hodi korak pred ruskim izumom.

Nixonov obisk v Romuniji je predviden tik pred kongresom romunske komunistične stranke in bo tako tudi vplival na vzdušje kongresa. Ker pa ni verjetno, da bi Romunija povabila ameriškega predsednika brez vednosti Sovjetske zveze, bo posvet Nixona služil predpripravi velikega srečanja ameriškega prezidenta s predstavniki Sovjetske zveze.

Ne smemo pa prezreti, da ima v Bukarešti svojega poslanika komunistična Kitajska in tudi Izrael, obe državi sta za Ameriko velike važnosti, Kitajska po svoji velikosti, Izrael po svojem vplivu na židovski kapital v Ameriki.

Načrti za veliko srečanje zastopnikov svetovnih velesil — Amerike in Sovjetske zveze — pa so izredno obsežni. Sicer zadevo razoroževanje že leta sem obravnavajo v Ženevi, toda brez uspeha. Sedaj pa se name ravata srečati direktno Sovjetska zveza in Amerika, da iščeta skupno pot, ki bi razbremenila težko breme nenehne oboroževanja. Ogromne vsote, ki jih leto za leto pomira oboroževanje, manjkajo na gospodarskem in kulturnem ter socialnem polju tudi pri velesilah. Sicer pa orožje pri napredku tehnike tako hitro zastari in postane neinteresantno, da terja vedno novih investicij.

Tudi male države bi se znebile teh bremen vsaj delno in bi tako dobile denar za reševanje socialnih nalog.

Lahko pa se obisk ameriškega predsednika v Romuniji izjalovi in ustvari še večje nezaupanje Sovjetske zveze do Amerike, kakor je tudi časovno enaki polet na luno tvegana zadeva.

Nixonov obisk v Romuniji

Kot »politično senzacijo leta« označujejo opazovalci na Vzhodu in Zahodu vest o potovanju ameriškega predsednika Richarda Nixona: kot prvi predsednik Združenih držav Amerike bo Nixon v avgustu obiskal neko državo vzhodnega bloka in za en dan napravil postajo v glavnem romunskem mestu Bukarešti.

Predstavniki Bele hiše, je javil v soboto, da se je predsednik odločil za to potovanje, da bi se seznanil z mnenjem enega izmed voditeljev vzhodne Evrope o splošnih svetovno-političnih vprašanjih in o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Obisk v Romuniji bo sledil po azijskem potovanju, ki ga bo vodil na Filipine, v Indonezijo, Tajsko, Indijo in Pakistan, na katerega se bo Nixon podal po povratku ameriških kozmonavtov z Lune.

Vzhodnoevropske radijske postaje, tisk in poročevalske agencije so objavile vest o Nixonovem obisku v Romuniji z večurno zamudo in brez vsakega komentarja. Samo v Beogradu so s presenečenjem javili, da je čas obiska zaradi tega pomemben, ker bo prišlo v Bukarešto še pred tem celotno kremejsko vodstvo, da bi podpisalo romunsko-sovjetsko prijateljsko pogodbo. Dan po Nixonovem odhodu iz Romunije se bo začel 10. kongres romunske partije.

Povabilo na obisk Romunije mu je prinesel konec februarja ali začetku marca romunski veleposlanik v Washingtonu. Ameriška vlada je izjavila, da Sovjetska zveza o

Nixonovem obisku v deželi, ki spada pod njeno vplivno področje, ni bila seznanjena, saj se Nixon ne čuti dolžnega, da bi moral obisk kake neodvisne države prej javiti Kremlju. Potovanje v Romunijo pa ni razumeti kot protisovjetsko potezo.

Ameriški časopisi so pisali v nedeljo, da si je predsednik pač na jasnem, da bi mogla Moskva smatrati njegov obisk, po cepitvi Evrope, onstran železne zavese kot neprijazno dejanje. Tako piše »Washington Post« celo o prvih poskusih »nove nadvlade ameriške moči«.

Govorice o Nixonovem obisku v Jugoslaviji

Ameriški veleposlanik v Jugoslaviji Leonhart je v ponedeljek izročil jugoslovanskemu državnemu predsedniku maršalu Titu na Brionih osebno poslanico Nixona. Podrobnosti o tem niso znane, vendar politični opazovalci sodijo, da namerava Nixon poleg Romunije obiskati tudi Jugoslavijo.

Klaus: Združena Evropa kot 4. velesila

»Mala Evropa«, ki je zaprta vase, ne bi smela ostati cilj evropske integracijske politike. K Evropi spadajo namreč tudi članice EFTA (Evropsko združenje za svobodno trgovino: Avstrija, Švica, Portugalska, Danska, Švedska, Velika Britanija in Finska), nevtralne države, ja, celo vse države zahodne in vzhodne Evrope. To je izjavil v nedeljo zvezni kancler dr. Josef Klaus v svojem govoru na zborovanju Kolpingovih domov v Paderbornu, predno se je podal v Stuttgart, kjer je imel še istega dne popoldne pogovor z zahodnonemškim zveznim kanclerjem Kurtom Georgom Kiesingerjem.

Dr. Klaus je prispel v soboto v Düsseldorf, a že v nedeljo dopoldne je imel govor o temi »Prihodnja Evropa« v Castrop-Rauxlu na renskem področju. Pri tem je opozoril na svetovno-politični vzpon rdeče Kitajske in dejal, da je imel sistem treh velesil v zgodovini še zmerom slabe posledice. Politika ravnotežja zahteva mnogovrstne izravnalne možnosti, dobra bi bila skupina štirih velesil. Četrta sila, poleg Združenih držav Amerike, Sovjetske zveze in Kitajske, pa bi bila po duhu in zmogljivosti lahko samo Združena Evropa.

Stališče, da pri pogajanjih Evropske go-

spodarske skupnosti (EGS) z drugimi državami ne sme biti protekcije za večje države, je zastopal tudi avstrijski zunanji minister dr. Kurt Waldheim v pogovorih s premierom Wilsonom, zunanjim ministrom Stewartom, trgovinskim ministrom Croslandom in voditeljem konservativcev lordom Homom in pri tem našel tudi razumevanje.

Pri svojem uradnem obisku v Londonu je dr. Kurt Waldheim razpravljal poleg integracije še dvostranska vprašanja, kot npr., da smejo angleški turisti nesti v tujino le do 50 funtov denarja, in o omejitvi izvoza masla.

Čombe umrl v alžirskem zaporu

Iz Alžira je prišla vest, da je tam za srčno kapjo umrl v zaporu nekdanji kongoški ministrski predsednik 49-letni Moiz Combe. Službeno zdravniško sporočilo (bilten) je podpisalo 11 zdravnikov in profesorjev. Alžirski Rdeči polmesec je z brzojavko obvestil mednarodni Rdeči križ o Combejevi smrti. Smrt ga je doletela v spanju.

Moiz Combe je bil od 30. junija 1967 zaprt v nekem kraju v Alžiru, potem ko so

IZ VSEBINE:

Blišč in beda	2
Ob 1400-letnici naselitve Slovencev	3
Prenovljeni novi križi v Vogrčah	4
Izreden napredek turizma v Sloveniji	5
Šport doma in po svetu	6
Mati	7
Ni vseeno, kako preživite dopust	8
Radio-televizijski program	8

ga med poletom iz Ibizе na Malorco ugrabili zračni roparji in odvedli v mesto Alžir. Od tedaj ni imel kongoški politik nobene zveze več z zunanjim svetom. Zadnje čase je baje njegov vid pešal, trpel pa je tudi na krožnih telesnih motnjah.

Combe je bil sin črnškega poglavarja iz plemena Lundo. Leta 1960 je izrabivši državljansko vojno v Kongu, izločil bogato pokrajino Katango iz mlade države. Pozneje je bil udeležen pri umoru prvega kongoškega ministrskega predsednika Lumumbe. Ko so leta 1963 Katango s pomočjo sil Združenih narodov ponovno priključili Kongu, je šel Combe v emigracijo. 1964 so ga poklicali domov in mu poverili mesto ministrskega predsednika, toda že leta 1965 so ga odstavili. Zaradi poskusa vstaje ga je leta 1965 kongoško vojaško sodišče ob njegovi odsotnosti obsodilo na smrt.

Po ugrabitvi je Kongo zahteval od Alžirije izročitev Combeja. Do tega pa ni prišlo, ker je Alžirija za zameno zahtevala od Konga prekinitve diplomatskih stikov z Izraelom in Združenimi državami Amerike. Za izpustitev Combeja je alžirska vlada zahtevala vsoto 47 milijonov šilingov.

Atentat na jugoslovanskega diplomata

Oborožen terorist je v ponedeljek napadel osebje jugoslovanske vojaške misije v Zahodnem Berlinu! Streljal je z revolverjem na vodjo misije dr. Antona Kolendića, hišnika Staneta Goloba in uslužbenca Slobodana Saveljića. Kolendića je ranil v glavo in dvakrat v nogo, Golob je bil zadet v desni kazalec, medtem ko je Saveljića atentator zgrešil. Zločinec je Hrvat Drago Dola in je delavec v Zahodnem Berlinu. Kolendića so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali. Pozneje so povedali, da njegovo življenje ni v nevarnosti.

Praznik sv. Cirila in Metoda

Krščanska kulturna zveza v Celovcu opozarja vsa prosvetna društva, kulturne skupine farne mladine in vse rojake z naslednjo izjavo:

Kot koroški Slovenci smo dolžni, da v primerni obliki praznujemo god slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda.

Krščanska kulturna zveza bo sicer jeseni letošnjega leta priredila slavnostno akademijo, vendar bi bilo prav, če se solunskih bratov spomnimo tudi na njihov praznik. V ta namen bi radi organizirali na predvečer praznika, to je 6. julija, kresove po naših dolinah.

Prosili bi Vas, da se vključite v to našo akcijo in organizirate v vaši fari oziroma vaši vasi kres, ki naj bi počastil spomin svetnikov, katerim se prav v zadnjem času skuša oporekati njihova svetniška čast.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI

priredi v nedeljo, dne 6. julija 1969, ob 20. uri v farni dvorani v ŠT. JAKOBU v Rožu

KONCERT

N a s t o p a j o :

Mešani zbor »Lojze Bratuž« pod vodstvom Stanka Jericija,
Moški zbor »Mirko Filej« pod vodstvom Zdravka Klanjščka
glasbena skupina MI-NI-PE, ki bo igrala slovenske narodne in moderne popevke,
in folklorna skupina, ki bo izvajala nekaj plesov.

Na koncert vabi
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA
V CELOVCU

OD TEDNA DO TEDNA

MANJ AMERIŠKIH ČET V EVROPI

Američani imajo zdaj v Evropi vojsko 300 tisoč mož. Senatorji Mansfield, Fulbright in Symington zahtevajo, naj Američani skrajšajo število svojih vojakov v Zahodni Nemčiji, ki znaša zdaj 210 tisoč mož. Minister za narodno obrambo Laird je pripravljen umakniti iz Zahodne Nemčije 50 tisoč mož. Tako bi zmanjšali izdatke v vojaške namene.

NOVA FRANCOSKA VLADA BLIŽE SREDINI

Poročali smo že, da je premier Chaban Delmas sestavil novo francosko vlado. Imena le-te kažejo na premik bližje sredini, oziroma odklik od popolnoma golistične vlade, kakor je bila na krmilu države doslej. V novi vladi je 18 ministrov, in sicer 11 golistov, 4 neodvisni republikanci in 3 sredinci; od 20 državnih podtajnikov je 17 golistov in 3 neodvisni republikanci. Golisti imajo sicer še vedno večino, toda ni dvoma, da se bo v novi vladi močno občutil tudi vpliv pristašev sredinskih strank.

Zunanji minister ni več Debre — ta je sedaj obrambni minister — temveč Maurice Schumann. Gospodarski in finančni minister je Valery Guiscard d'Estaing.

V Londonu in v EGS so prepričani, da bo novi minister vodil »evropsko« zunanjo politiko tudi v pogledu pristopa Velike Britanije k EGS. Razvoj bo šele pokazal, ali bo novi zunanji minister Schuman res tako evropski, kakor od njega pričakujejo v Londonu in Bruslju. Vsekakor je Schumann že izjavil, da bo zunanja politika ostala nespremenjena. Pariški tisk naglašja, da bo Debre imel še vedno v novi vladi močan položaj glede na to, da je obrambni minister. Kolikor pojde za kredite, bo odvisen tudi od ministrstva za gospodarstvo in finance, ki ga vodi zdaj Valery Guiscard d'Estaing. Odpravljeno je bilo ministrstvo za informacije, ker se je poprej prelevilo pravzaprav v ministrstvo za propagando, ki je seveda golistična. Ker prihaja Pompidou iz bančnih krogov, računajo, da bo neposredno vplival na gospodarsko politiko. Nekateri listi že napovedujejo, da

bo v tem pogledu bolj previden kakor De Gaulle, ki je napovedal razmeroma drzne reforme v odnosih med delavstvom in podjetji, oziroma delodajalci. Marsikateri industrijec se je ustrašil soudeležbe delavca pri vodstvu podjetja in dobičku. Namesto odpravljenega ministrstva za informacije je ustanovljeno novo ministrstvo za zdravstvo. Stik z javnostjo, oziroma s tiskom bo v prihodnje vzdrževal poseben državni sekretar pri predsedniku republike, in sicer prof. Leo Hamon. Ta je podpredsednik društva Jugoslavija-Francija v Parizu.

SOCIALISTIČNA INTERNACIONALA PROTI SKUPNI FRONTI S KOMUNISTI

Zasedanje 11. kongresa socialistične internacionale v Eastbourneju na Angleškem se je zaključilo z izglasovanjem resolucije, ki zadeva tudi odnose nasproti komunizmu. Resolucija naglašja, da si ni mogoče misliti socializma brez demokracije, pa tudi ne demokracije brez socializma. Socialistična internacionala je proti sodelovanju s komunisti v ljudski fronti. Glede zunanje politike zahteva prekinitev ognja v Vietnamu; nato je treba gospodarsko pomagati tej deželi. Ljudski republiki Kitajski je treba omogočiti pristop k Organizaciji združenih narodov. Podpreti je treba socialne demokrate v boju za človeške pravice v Španiji in na Portugalskem. Razširiti je treba Evropski skupni trg. Nujno je posredovanje za spravo med Arabci in Izraelci. Socialistična internacionala je zavrnila zamisel, da bi ustvarili evropsko jedrsko silo, ki naj bi pripomogla k evropski integraciji, kakor jo je predlagal finančni minister Zahodne Nemčije Josef Strauss. Resolucija obsoja portugalsko fašistično vlado, ki še vedno izkorišča Angolo, Mozambik in Gvinejo, prav tako obsoja tudi belce v Južni Afriki in Rodeziji, ki zatirajo večino črncev.

RAZOČARANJE NAD KREMELJSKIM MIROVNIM NAČRTOM

Hudo razočaranje je nastalo, potem ko je Kremelj izročil Združenim državam Amerike svoj mirovni načrt za Bližnji vzhod,

kajti ta po sodbi diplomatskih izvedencev, ne vsebuje niti trohice pripravljenosti za poravnavo. Še nasprotno je res: Sovjetska zveza, ki je svoj načrt prestudirala z Naserjem in ki ga je ta potrdil, zahteva stodstotno povrnitev položaja pred šestdnevno vojno.

Po sovjetskem načrtu bi moral Izrael umakniti svoje sile ne samo iz zasedene zahodne Jordanije, Sinajskega polotoka, področja Gaze, temveč tudi iz Golandskega višavja in iz starega mesta Jeruzalema. Poleg tega naj bi Egipt dobil nazaj važno oporišče Šarm el Šejk v Tiranski ožini. Tu naj bi bili nastavljeni opazovalci Združenih narodov, kot so bili že pred majem 1967. Kremelj priporoča v svojem mirovnem predlogu tudi nevojaške cone na obeh straneh prihodnjih mej, torej tudi znotraj Izraela. Za vse to bi arabske države s formalno izjavo priznale »Izraelu pravico do nacionalnega obstoja«. O dejanskem mirovnem sporazumu v Kremeljskem dokumentu vobče ni nobenega govora.

Posebno kar preseneča ameriške izvedence je vloga U Tantovega predstavnika za Srednji vzhod Gunnarja Jarringa: medtem ko je po ameriškem pojmovanju švedski diplomat nevtralna osebnost, ki ima pravico s spirtima stranema sklepati celo kompromisne predloge, je po sovjetskem načrtu njegova vloga precej utesnjena, tako

smo n. pr. pri določanju brezvojaških con vzdolž mej le pomagati.

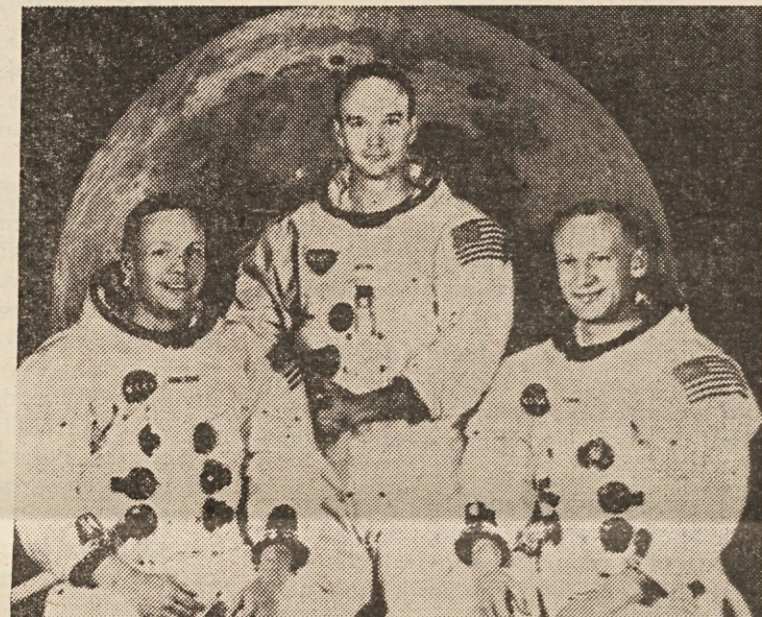
V Ameriki sodijo, da sta Moskva in Washington po predloženem sovjetskem načrtu, kar se tiče politične rešitve srednjevzhodnega problema, praktično na isti točki kot pred petimi meseci, ko so se začeli pogovori štirih veselil.

SOVJETSKI VOHUNSKI POLETI

Ameriški časopis »Newsweek« poroča, da so Sovjeti opustili polete z izvidnimi letali ob obali Aljaske, severozahodnem Pacifiku in New Englandu. Letos ni takšnih poletov več od konca maja. V prvih petih mesecih tega leta je bilo 125 takšnih poletov, lani v istem razdobju 191. Povečini je Sovjetska zveza uporabljala v ta namen stare bombnike.

AMERIŠKA ODHODNICA PRESEDNIKU JOHNSONU

Meseca oktobra je ameriški parlament (kongres) odobril tedanjemu predsedniku Johnsonu 375 tisoč dolarjev kot odhodnico, ki naj mu olajša prehod od predsedstva v zasebno življenje. Ta denar bi Johnson moral porabiti v 18 mesecih, ako bi tega ne storil, bi ga bilo treba vrniti finančnemu ministrstvu. Johnson je zdaj po svojih prijateljih posredoval, naj bi mu rok podaljšali do 30. junija 1970.

Prvi ljudje na Luni? Ameriški astronauti Neil A. Armstrong, Michael Collins in Edwin E. Aldrin (od leve na desno) so bili določeni za polet na Luno. Armstrong je poveljnik »Apolla 11«, Aldrin je pilot Luninega trajekta, Collins kot pilot v vesoljski ladji »Apolla 11« ne sme s trajektom pristati na Luni. Priprave so v polnem teku, izstrelitev bo 16. julija.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

BLIŠČ IN BEDA

Običajno merimo življenjsko raven in socialno blaginjo države po avtomobilih, ki stojijo v garažah, pred hišami ali pa drviijo po cesti in povzročajo tam prometno zmedo, po televizijskih antenah, po palačah za nedeljski odmor za razne premožne družine, po kopalnicah v novih stanovanjih, po gospodarskem procvitu in podobnih pojavih, ki so neobhodno potrebni za zunanjo sliko. Pri tem pa se nam prav tako neobhodno zapre pogled za druga, bolj važna in globlja spoznanja. Smo pač otroci svojega časa. Tako vidimo samo javne statistike, ki zamolčijo neprijetne pojave. A tudi to je potrebno. To ne velja le za neko določeno skupino držav ali za kak poseben družbeni red. Pri nekaterih državah smo že od vsega začetka bolj kritični, bolj nezaupljivi, drugim pa verjamemo najraje kar vse.

Zunanja slika

Italija je doživela v zadnji dobi strm gospodarski vzpon. Italijanski avtomobili, pralni in pisalni stroji, nogometni klubi, italijanske petrolejske firme, italijansko blago in italijansko vino, italijanske popevke, italijanski turizem so za nas vse nekaj vsakdanjega. Saj uživamo vsi več ali manj te civilizacijske dobrine. A znani so nam tudi spopadi z banditizmom, stavke, socialne napetosti, cestni boji med skrajno levico in desnico. Tudi vse to se dogaja v Italiji, deželi sonca in medene volje, vroče ljubezni in sladkih solz.

Vsako leto romajo dolge vrste turistov v objubljeni deželo, da bi se naužile tam sonca in starodavne kulture. Vračajo se rjave polti, veselih, a tudi razočaranih src, zlasti pa praznih žepov. Videli so vse bogate spomenike od Benetk, Verone, Milana, Ravene, Pize, Firenc, Rima, Neaplja, pa dol do Palerma, Sirakuz in drugih mest

na skrajnem jugu, v »mezzogiornu«. Nekateri več, drugi manj, a vsi so videli vse. Tako vsaj se govori. Avtomobilska cesta sonca, »strada del sole«, jih je ponesla hitro in brez večjih težav do cilja. Brzina je bila blazna, kajti v Italiji gre vse hitro, kot povsod na jugu. Zato tudi niso imeli časa za vsaj bežne poglede na pokrajine, ki ležijo stran ceste, žile napredka in bogastva. Bencin je bil drag, tudi cene v oštarijah in restavracijah so bile zasoljene, za turiste še prav posebej. Vino je bilo izvrstno; če je res pil vino ali pa samo kako poslastično in pobarvano tekočino, ki se tudi imenuje vino, pa najsi bo »Chianti« ali »Marsala« ali kaj drugega, tega nihče nima časa pomisliti. Treba je namreč hiteti, proti cilju, proti soncu. Včasih se sicer zgodi kaka neprijetnost, če kdo ugotovi, da mu je izginil v gneči iz najboljši zaprtega žepa ves denar, da se je avtomobil spraznil, da ni več gum ali pa ga sploh ni več, da se je natakak zmotil po pomoti kar za nekaj tisočakov, a to se pač pripeti v vsej brzini. Scusi, signore. Veličastni vtis cerkve sv. Petra ali Forum Romanum ali kolosej v Rimu ali pa druge slavne zgradbe in razvaline bodo zagrnile vse.

Bogataši bogatejši, reveži revnejši

Turizem prinaša Italiji dragocene milijarde. Kljub vsem nevesočnostim tujci le še prihajajo, leto za letom. Arrivederci, Roma, nasvidenje Rim. Zanje je mogoče dobro, da ne vidijo tega, kar se skriva za prekrasno zgodovinsko ali moderno fasado. V Neaplju drviijo ko pristanišču, da vidijo tam, s kako spretnostjo sušijo Neapeljčanke perilo kar čez cesto; take prizore poznajo iz raznih filmov, mogoče je igrala celo Sophia Loren. V Neaplju, pravzaprav v Torre del Greco, pa je tudi žeparska visoka šola. Ti ljudje, tako imenovani Neapeljčanci, izborna oble-

čeni, s pogledom za denar, se razlijejo čez vso Italijo, se držijo tujcev kot klopi, jim sledijo čez drn in strn in na vsem lepem jih zmanjka z denarnico, uro, nakitom ali kako drugo dragocenostjo vred.

Milan ni samo mogočno industrijsko, ampak tudi gangstersko središče. Njih imena so prav tako slovita kot Alfa Romeo. Njihova mreža se razpleta nevidno, a občutno čez vso deželo. Zaradi njihove dejavnosti že slovi Milan skoraj enako kot Chikago v dvajsetih letih (zaradi objektivnosti moramo reči, da se je slična slava oprijela tudi Kölna v Zahodni Nemčiji). Na Sardiniji, kjer je prebivalstvo mešano katalonsko in italijansko, že divjajo leta boji med bandami in državno oblastjo. Ljudje večinoma molčijo, ker se bojijo skrite sile. Največkrat zmanjka kakega premožnega in uglednega človeka; odkupnina je vselej primerna bogastvu. Rimu je uspelo odpraviti malarijo, ni pa mogel spremeniti miselnosti ljudi. Sicilijanska mafija je bila pred združitvijo Italije pred sto leti odporniško gibanje proti vladi francoskih Bourboncev. Garibaldi jo je potreboval, jo preoblikoval v teroristično gibanje. In to je še danes. Mafija je imela vso oblast na otoku. Mussolini se je bojeval najprej z vso silo proti njej in jo skoraj že strl. Pozneje pa jo je potreboval za lastne politične namene in ji vrnil stari ugled. Zavezniki so jo potrebovali za zlom fašizma in ji vrnil stari ugled. Po drugi svetovni vojni so se Sicilijanci bojevali proti rimskim izžemalcem za samostojno državo. Izgubili so boje in se začeli skrivati. Znana osebnost iz teh spopadov je bil Giuliano, slovit roparski poveljnik; padel je zaradi izdaje. A tudi izdajalca je zadela usoda; mafija pač ne miruje, celo v zaporih še deluje naprej. Rimska oblast jo skuša zatreti s sodnijskimi postopki, zapori, s podporo revnemu ljudstvu. A mafija ima še vedno svojo moč, molččnost (omertà) in strah sta njena največja zaveznika. Njena sestra »cosa nostra« (naša stvar) deluje v Ameriki, s precejšnjim uspehom. Pa vze-

mimo še Južni Tirol, kjer se je položaj le nekako umiril.

Notranji razkroj

Mogoče se zdi ta slika marsikomu preveč belo-črna. Ne smemo seveda prezreti velikega napredka na vseh področjih. A deležni so ga na žalost večinoma samo »boljši« sloji. Reveži pa so vse revnejši. Z juga bežijo na sever, od tam pa še dalje v Švico, Zahodno Nemčijo in druge zahodno- in severno-evropske države. Številni se izselijo v prekomorske dežele; poslovijo se od matere Italije, a pozabiti je ne morejo; s seboj vzamejo stare običaje, tako tudi banditizem.

Severnjaki preklinjajo Rim, ker požre preveč denarja za jug, južnjaki pa zato, ker ga Rim obdrži zase, da bi imel sredstva za obširno, a izredno okorno in drago birokracijo, ki je skoraj še bolj znana kot avstrijska. Sicer so ustanovili v Rimu pred davnim časom ministrstvo za upravno reformo; veliko uspehov pa ni čutili. Vzrok in posledica sta enaka. Nasprotje med severom in jugom, med atomskim in srednjim vekom; a to se ne tiče samo Italije. Zaradi tega so tla čedalje bolj rodovitna za majhne upore, ki jim pravimo stavke. Bolj nevarna pa so radikalna gibanja. Fašisti zahtevajo red, kot ga je ustvaril po krvavih notranjih bojih »rešitelj Italije«, duce Mussolini. Komunisti vidijo vzroke predvsem v socialnih krivcah. Maoistične skupine pa pridigajo veliko revolucijo. Za sedaj sledi prebivalstvo pretežno še sredinskimi strankam. Toda to se lahko spremeni. Ker bi potem najbrž posegla vojska, bi se utegnila usidriti vladavina, podobna grški ali španski; to bi zopet povzročilo hujšo napetost in s tem državljansko vojno.

Tudi Benetke so bile nekoč središče bogastva in blišča. Še danes romajo tja množice tujcev. A mesto potrebuje pomoči od spodaj. Benetke se namreč pogrezajo.

Jože Wakounig

Ob 1400-letnici naselitve Slovencev

Slovensko arheološko društvo je pred kratkim proslavilo 1400-letnico prihoda Slovencev v Vzhodne Alpe in pa 1100-letnico smrti sv. Cirila in Metoda z znanstvenim simpozijem v Kranju.

V kakih tridesetih referatih so udeleženci razpravljali o dokaj zapleteni zgodnje-slovenski problematiki s področja Slovenije in sosednjih oblasti.

Kot je bilo poudarjeno v uvodnem referatu profesorja J. Kastelca »Današnje naloge zgodnesrednjeveške arheologije«, potrjujejo slovensko kolonizacijo Vzhodnih Alp in sosednjih področij arheološkega odkritja, zgodovinsko gradivo, antropološke analize, lingvistika in etnološki material tega področja. Zelo argumentirano je bil prikazan arheološki pomen posameznih krajev, zlasti Kranja, Bleda in Ribnika.

Zanimivo in po svoji vsebini povsem novo je poročilo akademika dr. M. Kosa »Naseljevanje Gorenjske v zgodnjem srednjem veku«. Profesor Kos je na osnovi zgodovinskega gradiva opozoril na procese naseljevanja gornje Gorenjske, od Jesenic, Radovljice in Bleda, vse do Bohinja, pri čemer je poudaril, da je staroslovensko prebivalstvo, poleg naseljevanja v dolini, zelo zgodaj osnovalo tudi začasna pastirska naselja na gornjem robu gozdnega pasu.

Pastirska naselja v samem gozdnem pasu, t. j. na krčevinah, pa so po mnenju profesorja Kosa mlajšega izvora. Ta njegov zelo dokumentiran zaključek predstavlja novost v evoluciji naselij in tokov kolonizacije visokih planinskih predelov Balkanskega polotoka.

Opirajoč se na zgodovinske virove in razprave je profesor dr. Bogo Grafenauer pojasnil »Vprašanje kontinuitete v naseljevanju Vzhodnih Alp, pri čemer je zgodovinske podatke podkrepil z arheološkimi in lingvističnimi proučevanji teh oblasti. Vsekakor je zanimiva njegova teza, da so Slovani predvsem naseljevali predele, ki so bili pripravljeni za poljedelstvo, a one, ki so bili primerni za živinorejo, so naselili le kasneje.

Na simpoziju je bila posvečena dokajšnja pozornost analizi materiala, ki ga je moč smatrati za poznoantično dediščino v zgodnjem veku (J. Šašelj). Nadalje so bili v nekaj poročilih prikazani etnični procesi v zgodnjem veku na področju Slovenije ter sosednjih oblasti, kot na primer stiki med Slovenci in Longobardi, zatem obdobje preseljevanja narodov, prisotnost Longobardov na Madžarskem in v Furlaniji, na Dolenjskem in podobno. Najdbe iz VI. stoletja, odkrite v Kranju, je — primerjajoč jih s podobnimi v ostalih krajih zahodne Jugoslavije, prikazal dr. Z. Vinski.

Natančnejšo kulturno in časovno analizo zgodnoslovenskega srednjega veka na pod-

Ob 20-letnici smrti Otona Župančiča

Te dni je poteklo dvajset let od smrti velikega slovenskega pesnika Otona Župančiča.

Župančičeva pesniška ustvarjalnost je tesno povezana z Dunajem, kamor je prišel študirat leta 1896. Iz domovine je prinesel trdna spoznanja o slovenski narodni, srbski in ukrajinski pesmi; v avstro-ogrsko prestolnico je prišel z občudovanjem epskega pesništva in Aškerčeve poezije. Dunaj pa ga je pomaknil daleč od tega, njegove misli o slovenski poeziji tedanjega časa so se povezale z močjo evropske besede in evropska beseda mu je prinesla nove ustvarjalne in oblikovne navdihe.

Tedanja literatura se je nagibala v različne struje. Župančič je s Dragotinom Kettejem, Ivanom Cankarjem in Josipom Mur-nom-Aleksandrom srečaval dekadenco, simbolizem kot njeno značilnost — novo romantiko in še druge struje, ki so polepšale zlasti poezijo. Ta tok ga je seveda zrinil v svoje območje, njegova poezija se je prilagajala novim smislom, ki so zavračali epsko patetičnost, in leta 1899 se s takimi prenovljenimi smisli in z vidnimi vplivi trenutnega okolja že srečamo v Žu-

pančičevi prvi zbirki »Čaša opojnosti«. Že v tej je bilo videti, da umetnik temeljito posega na področje slovenske poezije, da ji daje novo vrednost.

Že v drugi pesniški zbirki »Čez plan« — izšla leta 1904 — se mu viharno koprnjenje po roži — mogoti in poglobljena obrtnost vase spreobrmeta v nekoliko bolj optimistično svetlobo in domačinsko umirjenost.

Tretja pesniška zbirka »Samogovori« — izšla leta 1908 — prinesejo miselno razširitev Župančičeve poezije, poglobi se v družbena vprašanja in v ospredje postavi problem v tujino odhajajočega slovenskega človeka in ob tem otožne slovenske pokrajine: »Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš...« »... tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji so nam izginili — več ne doseže jih naše oko...«

Leta 1920 je izšla zbirka »V zarje Vidove«, ki prinaša izbor iz Župančičeve predvojne in medvojne poezije, v njej raste Župančičeva zagledanost v slovenski narod. Po drugi svetovni vojni je izšla njegova poslednja zbirka »Zimzelen pod snegom«, ki prinaša poezijo, nastalo v odločilnih trenutkih slovenske zgodovine.

Leta 1920 je izšla zbirka »V zarje Vidove«, ki prinaša izbor iz Župančičeve predvojne in medvojne poezije, v njej raste Župančičeva zagledanost v slovenski narod. Po drugi svetovni vojni je izšla njegova poslednja zbirka »Zimzelen pod snegom«, ki prinaša poezijo, nastalo v odločilnih trenutkih slovenske zgodovine.

Leta 1920 je izšla zbirka »V zarje Vidove«, ki prinaša izbor iz Župančičeve predvojne in medvojne poezije, v njej raste Župančičeva zagledanost v slovenski narod. Po drugi svetovni vojni je izšla njegova poslednja zbirka »Zimzelen pod snegom«, ki prinaša poezijo, nastalo v odločilnih trenutkih slovenske zgodovine.

Leta 1920 je izšla zbirka »V zarje Vidove«, ki prinaša izbor iz Župančičeve predvojne in medvojne poezije, v njej raste Župančičeva zagledanost v slovenski narod. Po drugi svetovni vojni je izšla njegova poslednja zbirka »Zimzelen pod snegom«, ki prinaša poezijo, nastalo v odločilnih trenutkih slovenske zgodovine.

Andrej Kokot: „Zemlja molči“

Pred kratkim je izšla v Celovcu drobna pesniška zbirka »Zemlja molči«, prvenec našega koroškega rojaka Andreja Kokota.

Andrej Kokot je pri nas skoraj neznan. Zato je tembolj razveseljivo, saj pri nas na Koroškem izide tako redko kako literarno delo, da smo dobili stvaritev domačega avtorja.

Če smo prej rekli, da je Kokot pri nas skoraj neznan, je iskati v dejstvu, da je avtor živel brez stikov z obstoječimi literarnimi krogi na Koroškem in v Sloveniji. Je v bistvu avtodidakt in kot tak je tudi skladal ob branju slovenske poezije. Tako je Kokotova lirika neobremenjena umetnega okraševanja, mestoma je domače lirična, pa preprosto razmišljujoča.

Pri prebiranju Kokotovih verzov čutiš, da mladi pesnik ne vrta v globine sveta, temveč živi in ga uživa takega, kot je. Njegovi doživljaji so zapisani z vso jasnostjo in odprtostjo, čeprav zanje ne najde zmerom pravih izrazov. Toda kadar se mu posreči najti primeren besedni zaklad, bralec začuti zelo tenko lirično struno, kot na primer v pesmih »Dolina«, »Pesmi iz orumenele beležnice«, »Ob izgubi prijatelja«, »Nekdanjemu kmetu«, ali v pesmi »Rad bi postal« in še v nekaterih drugih.

Pri izdaji te drobne pesniške zbirke pa se Kokot, kot prvi v predgovoru Slavko Jug »očitno ni mogel izogniti dilemi slovenskih koroških literarnih ustvarjalcev: ali v korak s sodobnimi tokovi slovenske poezije ustvarjati za ves slovenski kulturni prostor, ali pa prilagoditi svoj pesniški jezik preprosti govornici velike večine koroških bralecev. Kokot se je nazadnje odločil za srednjo pot: ostati hoče razumljiv čimširšemu krogu svojih rojakov. Razveseljivati hoče in tolažiti, grajati in opozarjati. Njegove pesmi izražajo globoko čustveno navezanost na Koroško in njene ljudi.« Prav za tega delj moramo reči, da smo njegove prve pesniške zbirke iz srca veseli. B. L.

KOROŠKI MUZEJ NA PROSTEM

Koroški muzej na prostem pri Gospe Sveti je odprt dnevno od 9. do 12. ure in od 14. do 18. ure. V sobotah dopoldne je muzej zaprt.

Neka bolha je v ušesu

Drugo premiero letošnje poletne igralske sezone so uprizorili Brežani zadnjo soboto na Petrovi gori z burko »Bolha v ušesu«, ki jo je spisal Francoz Georges Feydeau. Burka, katere vzori segajo preko Moliere (1622—1673) nazaj do rimskih komikov Plauta (3/2. stol. pr. Kr.), pokaže slabosti in nedoslednosti človeškega življenja. Da se je tudi vsako, še tako majhno in na videz nepomembno kolesce, sukalo pravilno, za to je že skrbel Norvežan Ibsen (1828—1906).

Mlada žena Raymonde (V. Pörschacher) je prepričana, da jo njen mož vara, ker je postal zadnje čase tako hladen in bojazljiv v odnosih do nje; toda on, Chandebise (Hannes Sandler), že čuti slabosti svoje starosti, namreč impotenco, ker je pač preveč zaposlen v svojem podjetju in ker leta zahtevajo od človeka tudi svojo desetino. Raymonde se posvetuje zaradi tega s prijateljico Lucienne (I. Schuhmeyer), ki je prišla s svojim ljubosumnim, zares španskim soprogom (J. Schuhmeyer) na obisk v Pariz. Chandebisu pišeta anonimno pismo, v katerem ga Raymonde povabi na kratek sestanek v »ljubezensko pristanišče«, v hotel »h galantni mačkici«. Toda Chandebise pošlje tja svojega mladega odvetnika Tournela (A. Putz), slavnega izvedenca v ljubezni, ki je že skušal prej večkrat zapeljati Raymonde. Toda ona se mu brani, češ, ker jo itak že vara mož, ga ona ne more več, ker bi tedaj ne bila več izvirna. Zaplet se stopnjuje. V hotelu je še sluga Poche (Hannes Sandler), ki je podoben Chandebisu kot krajcar; to seveda spravi Raymonde in Tournela, a tudi zdravnika dr. Finacha (H. Neunteufel), ki je šel prav tako iskat tja ljubezni, v ne preveč prijetno zadrego. Hotelir Ferrailon (Robert Möblacher), nekdanji podoficir, po lastni milosti polkovnik, suva po stari vojaški navadi Pocha (ali pa tudi Chandebisa, ki je tudi prišel tja, kakor pač nanese), v zadnjico. V hotelu se zbere polagoma vsa Chandebisova srenja; eden bega pred drugim, a ga stalno zopet sreča kje v kakem skritem prostoru, zdaj pri kaki ženski, zdaj pri kakem moškem.

Španec Homenides besni od jeze, ker misli, da ga žena vara s Chandebisom, in po stari navadi grozi vsem, da jih bo ustrelil. Raymonde in Tournel pa zopet mislita, da ju je zalotil Chandebise (v resnici Poche) pri skritem srečanju. Po številnih, smešnih zapletljajih se le uredi vse, ljudje so se nasmejali, igralci pa so igrali vloge živahno, kot bi šlo za njihovo lastno kožo (ali čast).

Burka je ostra kritika tistega dela višje družbe, ki v svoji prenasičenosti ne ve, kam. Feydeau je uporabil za burko vse značilne sestavne dele komedije; enakost dveh ljudi, kar povzroča sitne zamenjave; spor med starejšimi in mlajšimi; tudi stari pridejo do svojega užitka (zlasti zdravnik dr. Finache); govorne napeke — Camille (H. Köppl). Tudi v tem, da se končno le vse uredi, da je vsak našel svoj pravi prostor, ki mu je dodeljen, so pokazali prizadeti svojo omejenost. To pa bi bilo le omejeno na igralce same, ki so pokazali (in po lastni pomoti tudi bičali) naše človeške slabosti. xy

POSEBNA RAZSTAVA V DEŽELNEM MUZEJU

Posebna razstava Koroškega deželnega muzeja »Lepi in zanimivi svet žuželk« si je doslej ogledalo že 5000 obiskovalcev. Posebna razstava bo odprta še do 20. julija 1969.

RAZSTAVA JUŽNOKOROŠKIH GRADOV

V ponedeljek je direktor koroškega deželnega muzeja v Celovcu odprl zanimivo razstavo južnokoroških gradov, ki sta jo sestavila docent dr. Richard Milesi in gđ. dr. Claudia Kromer. Otvoritev sta napravila zanimivejšo s tem, da sta izmenoma razlagala gostom zgodovinski in arhitektonski nastanek in podrobnosti posameznih gradov: je to 60 krasnih fotografskih reprodukcij, delo fotografa Leischnerja, poleg tega je izposojenih še nekaj slik. Dva zemljevida omogočata obiskovalcu najti mesto posameznega gradu.

das
Sortiment
der
Sauberkeit

all
LUX
Coral
Radion
STELLA

VIM
BIO
Luzil
presto
Andy

DUAL Comfort
OMO
UC-FEINSEIFE

Vsa navedena pralna in čistilna sredstva do-
bite v večjih in zaradi tega cenejših enotah
PRI DOMAČI BLAGOVNI ZADRUGI

Bogoslovci vabijo na:

Biblični seminar v Tinjah

od 14. julija do 19. julija 1969

Znanost danes presenetljivo hitro napreduje, zato je potrebno, da svoje znanje o božjih in človeških rečeh primerno in ne pretrgano spopolnujemo.

Dva profesorja iz Würzburga: gg. Jože Plevnik in Lojze Ambrožič nam bosta pokazala košček novega bibličnega sveta.

Navajamo nekaj tem, ki jih bosta obravnavala:

Parousia, Kristusovo vstajenje in naše vstajenje, Postava in ljubezen, Markov »Euangelion«, Mesijanska skrivnost o Marku...

Presenečeni nad veliko udeležbo in interesom za lanskoletni sestanek v Št. Jakobu smo tudi letos zelo optimistični in vas pričakujemo.

Na svidenje v Tinjah!

Bogoslovci

Prijavite se do 10. julija na naslov: Exerzitienhaus — Tainach, 9121 Tainach.

APAČE

(Nova maša)

V nedeljo, dne 20. julija, bo imel novo mašo na Apačah g. novomašnik, salezijanec Tine Krnc.

Začetek novomašne slovesnosti bo ob 9. uri.

Verniki so k novi maši prisrčno vabljeni!

Župni urad Apače.

RADIŠE

V nedeljo, dne 15. junija, je bil za radiško faro velik praznik. Ta dan je 8 mladih faranov prvičkrat v življenju pristopilo k mizi Gospodovi. Cerkev je bila svatovsko okrašena. Ob pol devetih je šla procesija iz župnišča v cerkev, kjer je bila slovesnost. Prvo sv. obhajilo so prejeli 3 fantje in 5 deklic. Od teh 8 otrok pa celo dva predšolska, in sicer: Andrej Lampichler in Angelika Reszter, ki sta med sv. mašo na koru tudi pela solo. Po končani cerkveni slovesnosti so se slikali pred cerkvijo in nato imeli zajtrk v župnišču, ki ga je pripravila dolgoletna župnijska gospodinja Ana Orasch.

Komaj par dni nato je bila zopet nova slovesnost. V soboto, 21. junija, sta si zaželela podeliti zakrament zvestobe, dokler ju smrt ne loči, prav tu na sončnih Radišah, ženin dr. Andrej Moritsch in nevesta Dodl Ortrum. Nobeden od novoporočencev ni iz radiške fare. Ženin je doma iz Št. Pavla na Zilji in pri hiši se pravi pri Papežu. Njegov stari oče je bil pred 40 leti duhovni oče na primiciji sedanjega radiškega župnika g. Ludvika Janka. Ženinov oče je cerkveni pevec in ključar farne cerkve v Št. Pavlu na Zilji. Bil je navzoč pri poroki svojega sina Andreja. Ženin je študiral na učiteljski v Celovcu. Kot učitelj je služboval pri Božjem grobu in v Železni Kapli. Sedaj je že nekaj časa asistent na inštitutu za raziskovanje juga na dunajski univerzi.

Nevesta je doma iz Innsbrucka in po poklicu trgovska pomočnica. Oba živita na Dunaju. V soboto popoldne so se pripeljali na Radiše. V lepo okrašeno cerkev sta se ženin in nevesta bližala poročnemu oltarju v spremstvu svatov, ženinovega očeta in domačega dušnega pastirja g. Ludvika Janka. Pred cerkvenimi vrati je novoporočenca pozdravila s slovensko deklamacijo Leni Lampichler. Ko je prišel slavnostni sprevod v cerkev, je pristopil k oltarju p. Roman, ki je imel slovensko peto mašo. Slovensko je pel tudi ves kanon, kar je bilo posebno doživetje za vse navzoče. Poročni obred je opravil sam domači g. župnik in imel nagovor v obeh jezikih, saj je nevesta nemškega rodu. Novoporočenca sta prejela sv. obhajilo pod obema podobama, čisto v duhu koncila. Na koru je prepeval med sv. mašo domači cerkveni zbor pod vodstvom Simona Wrulich. Po maši je sledila še ena deklamacija v nemškem jeziku, ki jo je povedala Verica Lampichler.

Po končani cerkveni slovesnosti so se svatje in cerkveni pevci zbrali pri mežnarju na malico, ki jo je pripravila farovška Nani. Skupno so preživeli eno lepo in veselo uro, nakar so se svatje odpeljali na ženinov dom k Papežu v Draganče v šentpavelski fari, kjer so imeli gostijo.

Novoporočencema čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova na njuni življenjski poti ter zvestobo do groba.

Prenovljeni in novi križi v Vogrčah

Res je, da so Vogrče majhen kraj tam pod Rinkolško goro, tam za deveto goro, pa se morejo ponašati s tem, da imajo veliko križev-znamenj, pa še bolj s tem, da so bili v zadnjem desetletju skoro vsi prenovljeni, trije pa celo povsem novi. Vogrče so v tem oziru lahko zgled vsem krajem.

Že pred leti sta bila prenovljena križ na Rinkolški gori, ob poti v Rinkole, kjer se lovci zbirajo in imajo zato na križu naslikanega svojega zavetnika sv. Huberta, in pa Grosov križ na »trgu« pred domom gasilcev. Oba je poslikal slikar Friderik Jerina.

Nov zidan križ ob cesti Pliberk—Ruda je dal postaviti naš kmet in organist Mihej Lubas, pd. Olip. Sezidal ga je (žal že rajni) Jopov oče, poslikal g. Jerina, pokrit pa je bil doslej s pločevino. Prav zadnji teden pa je dobil novo streho s šintlji, da je tako v stilu naših starih ljudskih križev. Potnike ob cesti pozdravlja apostola sv. Ciril in Metod in sta »nevoščljiva« potujočim v avtu, ki ju radi hitrosti niti ne opazijo ne, onadva pa sta morala pred 1100 leti potovati peš ob vsakem vremenu po slabih cestah iz Češke skozi naše kraje v Rim. Sv. Metod je moral celo trikrat to pot ponoviti.

Nova lesena križa sta napravila Svočnik ob svoji hiši in pa Škrjanc ob poti proti Pliberku.

Zadnje leto pa smo prenovili tri zidane križe, ki nam niso delali časti in jih je zob časa že zelo razjedel. Vsi vemo, da je najbolj važna pri vsaki stavbi in tudi pri križu streha. Če je ta zanič in propušča vodo, potem začne tudi vse drugo razpadati. Ker pa so križi naša častitljiva znamenja in značilnost naših krajev, zato naj bodo prenovljeni, tako da bodo ohranili svojo značilnost. Zato so vsi prekrti s šintlji. Ker danes skoro nikjer ne krijejo stavb s šintlji, jih je težko dobiti. Za šintlje pride v poštev zelo star, debel macesen ali smreka, pri drevesu pa je šele treba ugotoviti, ali se da cepiti. Tu v bližini imamo takega izurjenega moža, ki se na take stvari razume, to je Franc Pavlak, pd. Korpar iz Čirkovč. Ta je našel primerno smreko velikanko v župnijskem gozdu in napravil šintlje. Toda tudi krite s šintlji je posebna umetnost, ki jo danes malokdo obvlada in tudi za to je mojster Korpar.

Zelo znan in velik je »Škofov« križ, kjer se križata poti Pliberk—Ruda in Vogrče—Dob. Že več rodov ga oskrbuje Škofova hiša, tudi sedaj je prevzela stroške Škofova hiša, četudi živi v tej hiši nova družina. Blagoslovili smo ga na Vnebohodu, ko smo šli tam mimo s prošnjo procesijo.

Po obliki je prav nekaj posebnega križ na sredi vasi med Hamrom in Škofom, je trioglat. Morda so hoteli s tremi stranmi označiti tri božje osebe ali tri člane svete Družine, ki je naslikana na križu. Stoji med dvema lipama, je na zelo primernem kraju, le škoda, da še okolica ni tako lepa, kot bi se dala napraviti. Blagoslovili smo ga na Binkošti pred šmarnicami. Pri obeh blagoslovitvah smo slišali marsikaj o pomeni in namenu, zakaj so gradili križe in kje.

Najbolj zanemarjen je bil križ ob robu gozda proti Rinkolam. Preraščalo ga je grmovje, da se je komaj še videla raztrgana streha. Odstranili smo grmovje, podstavek zabetonirali, da se ni križ podrli, potem je prišla nova šintljeva streha in nova slikarja. Križ ima 8 vdolbin za slike. Slike je napravil mladi slikar Jožef Stefan, pd. Mikčev iz Komlja, torej bližnji domačin. Veseli smo, da imamo sedaj slikarja domačina, ki se bo gotovo vedno bolj, čimveč

bo delal, uveljavljal. V gornje vdolbine je naslikal to, kar je bilo že prej: Kristus ni križu, kar je seveda na vseh križih, Marija Kraljica (nov praznik 31. majnika), sv. Jožef, ki je zavetnik delavcev, zavetnik Koroške, zavetnik Cerkev in priprošnjik za srečno zadnjo uro. In še sveta brata Ciril in Metod, ki sta slovanskim narodom prinesla največji dar svete vere in je slika še posebno primerna ob 1100-letnici smrti sv. Cirila.

V spodnjih vdolbinah pa je namesto svetnikov nekaj novega, kar naj nas vedno spominja na najvažnejše resnice in navodila, v čemer je obseženo vse krščansko življenje: 1. vera, upanje in ljubezen, glavne krščanske kreposti, 2. božje zapovedi in osem blagrov, 3. božje oko, simbol božje pričujočnosti in vsevednosti in 4. moli in delaj s simbolom sklenjenih rok in orodja.

S slikami so ljudje zelo zadovoljni, kajti tukaj še nismo navdušeni za pretirano moderno umetnost, ob kateri ne veš, kaj sploh predstavlja in tudi ne vzbuja kake pobožnosti. Vsaka stvar na svojem mestu in mislimo, da na naše starodavne križe spa-

POKRAJINSKO VODSTVO KATOLISKE MLADINE

vabi na izlet

na OBIR

Dekleta, fantje in vobče vsi, ki ljubite gore in planine, pridite v soboto, 12. julija 1969 do 7. ure zjutraj do K o c m u n a na Šajdi v S e l a h.

Od tam naprej gremo skupno na vrh Obirja, kjer bomo darovali sv. mašo.

S seboj prinesite veliko malice, »Našo pesem«, mnogo vesele in židane volje, zlasti pa bodite pridni, da bo lepo vreme. Oblecite se za Obir, ne za Celovec! Snidenja se veseli pokrajinsko vodstvo.

da tudi slikarja, ki je kolikor toliko ljudska, tradicionalna in zadovolji tiste ljudi, ki so postavljali križe in jim križ pomeni versko znamenje, ob katerih lahko pomolijo, dobijo koristno življenjsko misel in jim križ ni le olepševalni znak za tujski promet. Tudi zaradi tujcev naj bodo križi prenovljeni, lepi, tudi po njih sodijo našo vernost in smisel za lepoto in kulturo, toda naj vidijo našo pristno domačnost, našo značilnost.

Križ smo ob obilni udeležbi faranov blagoslovili v nedeljo, 22. junija. Domači g. provizor Vinko Zaletel, ki se je najbolj trudil za prenovitev, je razložil pomen vseh slik za sedanji čas in pomen križev. Zahvalil se je tudi navzočemu zastopniku občine, kulturnemu referentu g. direktorju Valentinu Vavtiju, ki ima tudi sam velik smisel in zanimanje za prenovitev križev, za delno podporo občine. Pohvalil in zahvalil se je tudi navzočemu slikarju Jožefu Stefanu, ki se je s slikami nadvse potrudil in kaže, da se bo razvil v dobrega ljudskega slikarja.

Tole poročilo naj ne bo objavljeno le radi Vogrč, ampak kot vzpodbuda drugim krajem, kjer mnogi križi čakajo na tako potrebno prenovitev. Na prenovitvi so zainteresirani lastniki, fara, občina in dežela. Treba je začeti, nekdo se mora lotiti zadeve in z dobro voljo gre. Treba pa je priznati, da je bila po vojski na Koroškem velika večina križev že prenovljena in da smo tudi v tem oziru na boljšem od sosednjih dežel.

BISTRICA NA ZILJI

(Nova maša)

V nedeljo, dne 20. julija, bo imel novo mašo na Bistrici na Zilji g. novomašnik, salezijanec Anton Ciglar.

Začetek novomašne slovesnosti bo ob 10. uri.

Verniki so k novi maši prisrčno vabljeni!

Župni urad Bistrica na Zilji.

LOBNIK PRI ŽELEZNI KAPLI

(† Marija Prušnik, pd. Wölflova mati)

Minuli teden v četrtek, 26. junija, je prenehalo biti blago materinsko srce Wölflove mame v Lobniku. Dosegla je domala osemdeseto življenjsko leto. Blaga rajnica je zrla na bogato setev in žetev osmih desetletij. Svoja mladostna leta je preživela v trdih razmerah, kakršnih so vajene naše verne in zavedne žene gorskih dolin. Šole ni obiskovala, a se je izvežbala z leti v pravo pisateljico, ko pa je zapustila celo prav zanimiv svoj življenjepis. Po poroki s Francem Prušnikom sta se mlada zakonca začela truditi za izgradnjo svojega bodočega doma v lepem Lobniku nad Kaplo. S skromnim življenjem, štednjo in neposrednim delom sta postavila prostorno hišo in moderno gospodarsko poslopje. Pri izpeljavi tega drznega načrta so jima služile še stotisoče delavke — čebele. Saj je oče Prušnik v neki sezoni pridelal okoli 2000 kg strdi. V prvi svetovni vojni je nosila mati vso skrb za svoja dva otroka, ker je bil oče poklican k vojakom. Drugo svetovno vojno je prebila z možem in vnukom v izseljenkem taborišču Frauenaurach. Po vojna leta je spet živila v skrbi za domačijo, na kateri sedaj gospodarji njen podjetni vnuk Vladimir, vmes pa je bila rada tudi pri svoji hčerki Reziiki Zwitter-jevi na Tešnji pri Št. Jakobu. — Njena zadnja pot k Devici in Trnju je bila ganljivo slovo njenih sorodnikov, znancev in prijateljev, ki so izkazali blagi rajnici tozemske čast. Sv. mašo je daroval mestni župnik in se rajne matere spomnil v blagih besedah, cerkveni pevci so se svoji dolgoletni pevki oddolžili z ubrano žalostinko in obredno pesmijo. Moški zbor je ubrano zapel pesem o polju in vigradi. V besedah sta se od Prušnikove mame poslovila še g. Lovrenc Kramer in dr. Franc Zwitter. Svoj zadnji dom je našla poleg svojega moža. Naj ji je Oče plačnik za njeno neizmerno požrtvovalnost v službi ljubezni do družine in domačije!

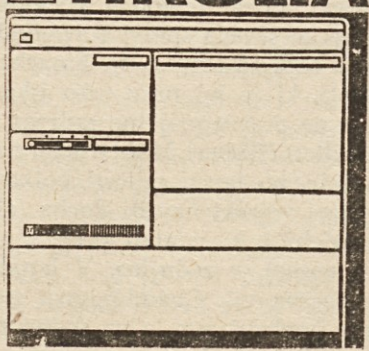
LOČE POD JEPO

Podgorje ležijo ob vzhodju Karavank pod zgodovinskimi Starim gradom. Domačini imenujemo to vas »Pogorjane«, njeno pravo ime pa bo gotovo Podgorje, saj leži vas pod gorami. To vas diči na hribčku stoječa cerkva, posvečena sv. Trojici, ki je bila ravnokar znotraj prav lepo prenovljena. Plesarska dela je izvedel Lukas Arnold iz Celovca. Delo je stalo 140.000 šilingov. Polovico te vsote je krilo škofijstvo, ostalo polovico pa je daroval urad za ohranitev spomenikov. Klopi je napravil brezplačno domačin Pogorjanec; delo bi stalo 25.000 šilingov. Tudi okna so popolnoma nova, račun, ki znaša 26.000 šilingov, pa še ni poravnana. Za odpravo vlažnosti je poskrbel Hanzej Slamnik, pd. Hedetov, s tem, da je organiziral delavce in oskrbel material, ki je bil potreben. Za tolažbo želede in suhih grl pa so skrbeli domači kmetje in gostilničarji. Vsem skupaj vse priznanje in zahvala za ves trud in žrtve. Seveda bi bilo lepo in prav, če bi cerkva dobila še popolnoma nov »guant«. Tako bi se potem Pogorjanci s svojo zdaj akustično zelo lepo notranjo prenovo, tudi z zunanjo prenovo predstavili številnim gostom in občudovalcem te prelepe podgorjanske okolice, križišča številnih turističnih izletov na vse strani naše in sosedne fare.

Blagoslovitev je bila na praznik sv. Trojice, dne 1. junija 1969. Blagoslovil je g. prelat Zechner ob asistenci domačega župnika. Gospod prelat je imel v obeh deželnih jezikih globok govor in je v tej zvezi pohvalil trud in požrtvovalnost domačega župnika, ki ga diči gorečnost in globoka vdanost veri in skrb za faro. Temu se pa pridružuje še okolnost, da je bil on tisti, ki je nenehno trkal na vrata pristojnih oblasti in na blaga srca darovalcev in pa delovanje v farni cerkvi, kjer raste delo z duhom časa in nalaga bremena, ki jih spriči manjkajočega mežnarja, zmore le ob pridni asi-

(Nadaljevanje na naslednji strani)

TIROLIA

Od 5. julija Tirolia-izdelki za 6% dražji!

ZATO ZDAJ KUPITE

TIROLIA-štedilnike, trajno goreče in na olje!

Ob prednaročilu dobavimo tudi pozneje po stari ceni.

Samo v

KAUFHOF - VELETRGOVINA

VALENTIN Blažej
in ANGELA

PLIBERK — LIBUČE

tel. 04235-394 (noč. št. 302)

Izreden napredek turizma v Sloveniji

Predsednik komiteja za turizem in minister inž. Franc Razdevšek je v soboto, 28. junija, priredil v vili Bled tiskovno konferenco, na katero so bili povabljeni novinarji obeh sosednjih dežel. Sicer pa je bil glavni namen le-te seznaniti koroški tisk, radio in televizijo z današnjim položajem tujskega prometa v Sloveniji.

Konferenco je otvoril minister inž. Razdevšek, ki je najprej pozdravil častna gosta avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani dr. Riesenfelda in jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu dipl. inž. Budihna, nato pa še koroške in slovenske novinarje, katerim se je hkrati zahvalil za številno udeležbo.

V svojem izčrpnem poročilu o stanju in razvoju turizma v Sloveniji je minister Razdevšek povedal sledeče:

Če hočemo na kratko karakterizirati turistične kvalitete Slovenije, moramo dodati še naslednje:

1. Slovenija turistična pokrajina

Lani je prišlo v Jugoslavijo preko 34 milijonov tujih turistov, od tega je šlo skozi Slovenijo okoli 30 milijonov. To velikansko število tujih turistov je samo posledica popolnoma odprte meje. Prej so namreč mislili, da je Slovenija le tranzitna turistična dežela, to pa ni, ker se njen turizem ne razvija samo ob morju, marveč tudi v njenem celinskem delu v izrazito turistično deželo. In na koncu je treba poudariti tudi dejstvo, da se Slovenija vse bolj spreminja, zlasti zaradi sprostitev mejnih formalnosti, v tipično gravitacijsko območje enodnevnega izletnega turizma (weekend) sosednje Avstrije in Italije.

V okviru pester strukture prirodnih, kulturnih in prometnih dejavnikov ter dokaj izrazitost gostinstva se poleg domačega turizma razvijajo tako torej inozemski stacionarni turizem, inozemski izletni in tranzitni turizem ter maloobmejni tujski promet z vsemi značilnostmi izletnega turizma. Vsaka od navedenih oblik inozemskega turizma ima v deviznih dohodkih Slovenije približno enako težo, zato se posveča v turistični razvojni politiki vsem naštetim vrstam inozemskega turizma enaka pozornost.

2. Razvoj inozemskega turizma v Sloveniji

Število tujih prenočitev se je povečalo od približno 500.000 l. 1959 na okoli 2 milijona leta 1968. Gostje iz Avstrije so imeli lani v Sloveniji nad 400 tisoč prenočitev, vendar so zabeležili, da je to število 1968 v primerjavi z letom 1967 malo nazadovalo.

Računamo, da bo letošnja turistična sezona v Sloveniji izredno uspešna. Podatki za razdobje januar-april 1969 pričajo, da se je število stacionarnih (stalnih) tujih gostov povečalo v tem času v primerjavi z istim obdobjem lani za 21 odstotkov, število tujih prenočitev pa za 17 odstotkov.

Tu naj navedemo še nekaj podatkov o tujem izletnem turizmu in maloobmejnem prometu v Sloveniji. Preko avstrijsko-slovenskih in italijansko-slovenskih mejnih prehodov je vstopilo v Slovenijo lani, kot smo že v začetku rekli, okoli 30 milijonov tujih turistov z motornimi vozili, od tega v rednem prometu okoli 19 in pol milijona, v maloobmejnem prometu pa okrog 10 milijonov. Po računih odpade na izletnike, ki so se gibali v prostoru Slovenije le en dan kar 23 milijonov tujih turistov. Ti podatki pričajo, da se Slovenija resnično spreminja v izletno območje zlasti sosednje Avstrije in Italije, pa tudi drugih tujih turistov, ki preživljajo svoje počitnice v turističnih krajih naših dveh sosed.

V Slovenijo je prišlo z motornimi vozili leta 1968 v rednem prometu nad 4 milijone Avstrijcev, v maloobmejnem prome-

tu pa nad 200 tisoč ali skupaj okrog 4 in pol milijona Avstrijcev.

Tako močno razvita frekvenca tujih potnikov-izletnikov ni slučajna, ampak je zlasti posledica dejstva, da ima Jugoslavija kot socialistična država najbolj odprte meje. Sporazume o odpravi viz smo dosegli s 27 državami, upamo pa, da bodo med nami ter Avstrijo in Italijo kmalu odpravljeni tudi potni listi. Zaželene bi bile tudi obmejne olajšave za skupinska potovanja mladine, ki si želi videti sosednje pokrajine. Če se bomo na obeh straneh sporazumeli, potem bo meja res samo še črta med nami.

Jugoslaviji je prinesel lani inozemski turizem nad 230 milijonov dolarjev, od tega odpade na Slovenijo okoli 64 milijonov dolarjev.

3. Turistične zmogljivosti in izgradnja

Slovenija razpolaga trenutno z 49 tisoč posteljami, kar je za razvoj inozemskega turizma še zdaleč premalo. V zadnjih treh letih so se prenočitvene zmogljivosti v Sloveniji povečale le za 2.900 postelj, samo letos doslej 1000, do konca te sezone pa bo na voljo še 1000 novih postelj (ležišč).

V teku so trenutno priprave za zelo obsežen investicijski program, ki bo uresni-

PRI NAS NA KOROŠKEM

stenci vsestransko razgledane, voljne in skrbne pomočnice.

Podgorjanci so položili k večnemu počitku tudi sosedu Mikučevega očeta, ki je umrl 15. majnika. Bil je globoko veren in pošten mož in zvest svojemu rodu do konca svojega življenja.

V nedeljo, 15. junija, je bila slovesna otvoritev in blagoslovitev farne mrtvašnice. Farni župnik in župan občine sta v pomembno zasnovanem nagovoru podala namen in pomen te zadnje postaje na poti v večnost, katero je narekoval čas in potreba. Obreda se je udeležilo precej fanarov in turistov, godba iz Malošča in pa mešani pevski zbor iz Loč sta polepšala slavnost. Vodna zadruga je dala brezplačno vodni priključek in odjem vode ob pogrebih in ob Vseh svetih. — Mnenja glede potrebe te ustanove gredo, kot vselej ob takih priložnostih, seveda narazen.

Običajnega pranganja letos po polju zaradi dežja ni bilo. Obred je bil v cerkvi in je bilo po splošnem mnenju bolj stvarno in smiselno, gledano iz verskega stališča. Zijal in motilcev s fotografskimi aparati, ropot motorjev, mini-krila in nove lepe toalete- klepetanje moških o gospodarskih problemih, vse to in ono, ki je prej motilo dogajanje lepe stare tradicije, ki jo hoče duh novega časa pognati v pozabo, je to pot izostalo.

DJEKSE

Vsak gotovo pozna kraj z najštevilnejšimi sončnimi urami srednje Evrope. To so Djekše, ležeče na severni meji dvojezičnega

čen v prihodnjih treh letih. V tem času bo zgrajenih 20 tisoč hotelskih postelj z vsemi pripadajočimi objekti, za kar bo potrebnih 15 milijard din. Ta program predvideva največji porast turističnih zmogljivosti ob morju, ker je povpraševanje v tem območju največje. Velik razvoj je predviden tudi v nekaterih gorskih krajih na Gorenjskem (Bled, Bohinj, Bovec, Kranjska gora) in v nekaterih zdraviliških krajih. Tu naj omenimo, da so na Bledu zgradili doslej najmodernejši hotel v Sloveniji, ja, celo v Jugoslaviji, ki nima primere na Koroškem, morda celo v Avstriji. Sam hotel se nahaja v krasnem parku v višini 100 metrov nad jezerom in nudi edinstven razgled. V parku je plavalni bazen, teniško igrišče in druge naprave za razvedrilo na prostem. Golf pa bodo šele zgradili.

V zadnjem času se v turistične investicije vključujejo ne samo gostinska in turistična podjetja, temveč tudi podjetja iz drugih gospodarskih panog, ki posredno sodelujejo pri formiranju turistične ponudbe. To so trgovska, prometna in celo industrijska podjetja.

Eden osrednjih problemov nadaljnega razvoja turizma so ceste, ki komaj še prenesejo vsako leto večji dotok turistov. Zaradi tega je Slovenija pristopila k izgradnji moderne avtoceste od Maribora oz. od Šentilja do Gorice. Pripravljena dela na odseku Vrhnika—Postojna in Hoče—Levec so že v teku, že v letošnjem letu bo na nekaterih mestih deloma prenovljena tudi gorenjska cesta od Kranjske gore do Kranja. Vsi ostali načrti glede cestnega omrežja so dolgoročnega značaja. Sem spada tudi načrt izgradnje tunela pod Karavankami.

(Dalje prihodnjič)

trudijo v prostem času z otroki. Sadove tega dela smo videli na tej proslavi, ki naj bi bila tudi v pogum drugim šolam, tako prenetit domače.

Vso čast izrekam organizatorjem za delo in trud. Le tako naprej!

SVEČE

Skrben kronist, ki je v koledar zapisoval vse pogrebe, so bili rajni Kikeljnov oče v Kajžah. Sinovi so globoko v srce zapisali dan očetove smrti; to je bil 6. maj letos, ko je očetova roka omahnila v večni pokoj.

V Stržišču pri Pelcarju je bil rojen rajni kot deseti otrok 31. julija 1889. leta. Vas leži na Tolminskem, odkoder so na Koroško poleg Kikeljnov prišli tudi Beguši, Kusterli, Krapeži itd. Skromno so odraščali otroci, zgodaj so se navadili delati, potrpeti in moliti.

Rajni Johan Kikelj se je v Svečah poročil z domačinko Lucijo Wister. Vzgojila sta pet sinov. V družini so se zelo dobro razumeli. Hud udarec je bila zlasti za očeta smrt žene v letu 1965. Dolgčas mu je bilo po življenjski družici, saj sta nad 50 let skupaj nosila dobro in hudo. Rajni Ki-

Dolinsko žegnanje

Prisrčno ste vabljeni na žegnanje v Dolini, ki je dne 6. julija 1969.

Od 7. ure naprej svete maše in spovedna priložnost.

kelj je bil mož poštenjak; izredno delaven, rad je pomagal sosedom posebno kot je upokojenec. Veliko je tudi bral; Nedelja in Tednik sta redno prihajala v hišo. Seveda so bili Kikeljnovi udje Mohorjeve družbe. Pri Kikeljnovih so imeli zmeraj veliko rož. Rajni oče je na mrtvaškem odru počival med samimi rožami.

Za njegov lepi zgled, za vse trpljenje in trud naj mu Vsemogočni dá bogato plačilo.

Dne 1. junija je po hudem trpljenju preminil Rok Wajsič. Pred upokojitvijo je bil železničar. V Svečah in okolici so Kramarjevega Roka preje poznali tudi kot izdelovalca cementne opeke. Zena Cilka mu je v dolgi boleznini skrbno stregla. Upala je do konca, da se mu zdravje še izboljša. Številni pogrebci so ga spremljali na sveški pokopališče. Zapeli so mu pevci iz Tržiča in sveški moški zbor. Vsem pevcom po tej poti iskrena hvala za občutno zapete žalostinke.

Letos februarja je za možgansko kapjo umrl 54-letni mesarski mojster in bivši gasilski poveljnik Martin Matschitsch.

Za srčno kapjo je nenadoma umrl kovač Urh Inzko. Bil je zelo priljubljen, saj je rad pomagal pri popravilu vsakovrstnega orodja. Na vsako delo s stroji se je spoznal.

Naj vsem rajnim sovaščanom sveti večna luč!

SLOVENSKE RADIOODDAJE VATAKAN so odslej:

VSAK DAN OB 19. URI

na kratkem valu 48,47, 41,38, 31,10 m na srednjem valu 196,2 m.

Dr. Maks Miklavčič:

O svetništvu slovanskih apostolov Cirila in Metoda

V tej knjižici je obilo snovi dvomljive kvalitete, samo ljubezni do Slovencev nič, niti trohice ne, spretno prikrita sovrastva pa toliko, da se za krščanskega človeka ne spodobi niti poskus tekmovanja z njim. Da bi na kratko odgovoril na vse trditve in ovrge vrednost dodanih statističnih dokumentov, bi bilo za neskomnega Mucherja premalo časti. Na vse tisto, kar piše zoper verouk slovenskih otrok v materinem jeziku, je dobil odgovor od drugod in ga bo menda še dobival. Tako preostaja le dolžnost, da zavrnemo Mucherjeve trditve, ki zadevajo tu obravnavano snov. Ugodno je to, da je Mucher stnil bistvo svojega »nazora« v pismu na leta 1967 umrlega stolnega župnika prof. Franca Glinška in da je to pismo objavil tudi v zgoraj navedenih »zbranih spisih«.

Pismo na kanonika Glinška je datirano pri Gospe Sveti 17. maja 1967. V njem pravi, da bodo napovedani ljubljanski romarji v nedeljo, 21. maja, dobrodošli, če nima romanje namena razglašati Gospe Svete za slovensko zemljo in s tem morda pripravljati njeno zasedbo, kar bi bilo zgrešeno in smešno. Vsaka zloraba romanja za necerkvene namene bi bila zloraba krščanstva in jo odklanja 98 odstotkov vseh Korošcev. Odgovor na to ima Mucher že v dejstvu, da nihče doslej še ni zasedel Gospe Svete in da tako on tam po volji celovškega ordinariata še vedno vlada — ali res v korist pravega krščanstva, se bo šele videlo.

Mucherja v prvi vrsti draži romarska knjižica, kjer so izrazi: »na koroški slovenski zemlji, s svetim škofom Modestom, prvim slovenskim apostolom na koroških tleh,

na tej naši najstarejši božji poti.« Nanje odgovarja Mucher, da sv. Modest ni zato zapustil irske domovine, da bi oznanjal slovanski nacionalizem, ampak samo krščanstvo in to latinsko. V Karantaniji da so bili tedaj tudi Nemci in Kelti, Gospa Sveta pa je nemška in ne slovenska božja pot. — Na to je treba reči, da je po vseh obstoječih virih veljala Karantanija za slovensko kneževino, njene vladarje pa je postavljalo slovensko in ne nemško ljudstvo. Če hoče Mucher, da mu bomo verjeli, naj pregovori znanstvenike, da bodo obstoječe vire tako spremenili, kakor bo njemu všeč. Mirno mu zagotovimo, da takih znanstvenikov ne bo našel, če pa bo kdo vire spreminjal, pa ne bo — znanstvenik. Dokler so vini taki kot so, bodo pravilni vsi izrazi napadene božjepotne knjižice. Mucher sicer trdi, da je znanstvanje Gospe Svete kot »naša slovenski najstarejša božja pot« — ponarejanje dejstev in hkrati predrznost (eine Frechheit), mi pa z večjo pravico smemo trditi,

da je predrznost, ako kdo zanika tako označevanje s tem, da ponareja dejstva (to dela ex. gr. Mucher).

Pisec božjepotne knjižice se je Mucherju hudo zameril z željo, naj bi romarji molili za »duhovne zadeve tukajšnjih rojakov«. Molitev iz bratovske ljubezni se Mucherju upira in zato vidi v njej — zahtevo, da bi koroški Slovenci dobili slovenskega pomožnega škofa, ki bi pomagal južnim Korošcem, da bi »absolutno gospodovali« nad 90 odstotki južnih Korošcev, ki se ne priznavaajo za Slovence. Ali neki Mucher ni prebral koncilskega odloka o škofih, kjer je določeno, naj ne bodo oblastniki, temveč naj božjemu ljudstvu strežejo in mu služijo? Naj vendar spremeni svoje krivo mnenje o škofih, pa bo mirno dopustil molitev za naše rojake. In tudi sam naj raje moli zanje, namesto da škofom brez vzroka podtika take zlobne namene!

(Dalje prihodnjič)

Šport doma in po svetu

NOGOMET

Avstrija Salzburg — Wacker Innsbruck 1:4 (0:0)

V semifinalu avstrijskega mladinskega nogometnega prvenstva je salzburška Avstrija v nedeljo podlegla doma innsbruškemu Wackru 1:4. Wacker je bil v vseh ozi-rih boljši nasprotnik, a kljub temu je njegova zmaga previsoka, kajti mladi Salzburžani so se dobro upirali.

Za interpokal

V nedeljo so pričeli z mednarodnimi nogometnimi tekmami prvega kola za interpokal. Tekmovanje je razdeljeno na 9 skupin, v katerih nastopa 36 moštev. Prvak svoje skupine prejme 10.000 švicarskih frankov nagrade. Avstrijski zastopniki so pričeli to nedeljo prav uspešno, razen ene izjeme: Rapid — lanskoletni prvak in lokalni zmagovalc, je moral kloniti četrtemu na lestvici Young Boysu v Bernu (Švica) 2:0 (0:0). Za lep uspeh je poskrbel Wiener Sportklub, ki je na Dunaju premagal švedsko moštvo Djurgarden iz Stockholma 6:0 (1:0). S to tekmo so se poslovili od Sportkluba Blankenburg, Hof II, Gayer in Buzek; to pomeni za klub hudo oslabitev in gotovo ne bo več toliko uspehov. Prav tako na Dunaju je avstrijski mojster Avstrija Wien porazila BK Kopenhagen po izredno težki igri 5:3 (3:0). V Linzu je LASK proti GVAV Groningen samo remiziral.

Finska — Španija 2:0

Finska je povsem nepričakovano v Helsinkih premagala Španijo v okviru kvalifikacijskega tekmovanja za svetovno prvenstvo z rezultatom 2:0.

Hud poraz Milana

Na raznih istrskih igriščih (Jugoslavija) so končali izločilna srečanja v okviru mladinskega nogometnega turnirja kvarnerske riviere. V zadnjih tekmah je na Reki beograjska Crvena zvezda premagala Milan s 5:2. V Rovinju pa je bil izid tekme med Atlanto in Hajdukom neodločen 0:0.

Deset mrtvih zaradi nogometa

V kraju Krikkale blizu Ankare v Turčiji so ob zaključku neke nogometne tekme nastali hudi nemiri. Spopadli so se pristaši dveh moštev in rezultat je bil deset mrtvih ter okoli 100 ranjenih. Najprej so se spopadli na tribunah, zatem pa po mestnih ulicah ter so tudi streljali s samokresi in puškami.

Olimpija in Maribor ostaneta v I. zvezni ligi

Ljubljanska Olimpija je v prvi zvezni nogometni ligi v zadnjih treh kolih zabeležila kar tri pomembne zmage. V Splitu je pred tremi tedni premagala kandidata za pokal

Jugoslavije Hajduka 2:1, 23. junija v Ljubljani moštvo Beograda 2:0 in to nedeljo v Zagrebu klub Zagreb 3:1. Olimpija je s temi zmagami razveselila ljubitelje nogometa v Ljubljani.

Tudi drugi slovenski zastopnik prve zvezne lige Maribor se je po nedeljski tekmi z jugoslovanskim nogometnim prvacom lahko oddahnil: proti Crveni zvezdi je dosegel laskavi rezultat 1:1 (1:0), in ker je v Beogradu Proleter izgubil proti SK Beogradu 2:0, se je Maribor rešil izpada. Sicer pa si je SK Maribor res zaslužil, da ostane še v najvišjem razredu, saj je to izredno solidni in borbeni nogometni klub, ki ve, da je resno delo in disciplina najvažnejši dejavnik uspeha.

V nedeljo igrajo zadnje kolo, ki pa ne more več odločilno vplivati na končno stanje na lestvici, kajti po predzadnjem kolu (to nedeljo) je dokončno znano, da izpada iz 1. zvezne lige Rijeka in Proleter (Zrenjanin).

Salvador — Honduras 3:2

V tretji kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo je Salvador na nevtralnem igrišču premagal Honduras 3:2, in sicer v podaljšku igre. Ob regularnem času je bil izid neodločen 2:2. Mehiške oblasti so v strahu pred incidenti (Salvador in Honduras sta zaradi nogometa prekinila diplomatske stike) omejile obisk občinstva in tako je bilo na tribunah le 20 ti-soč gledalcev.

SANTOS — INTER 1:0

Prvo srečanje za medcelinski pokal ni povsem izpolnilo pričakovanj. Zlasti v prvem polčasu je po obetajočem začetku postala igra precej monotona in ekipi sta igrali brez pravega napreznja. Obe ekipi sta pokazali sicer nekaj lepih posameznih akcij, v celoti pa ni bilo videti posebne prodornosti. V 15' je Santos zamenjal vratarja Claudia z Laerciom. V 31' je Jair preigral brazilskega vratarja in dosegel gol, katerega pa sodnik zaradi off-sida ni priznal. Inter je opravil še nekaj akcij, ki pa niso prinesle sadov.

V drugem polčasu je bila igra živahnija in na obeh straneh je bilo v začetku nekaj nevarnejših akcij. V 12' je sodnik obsodil pred Interjevimi vrati (izven kazenskega prostora) kazenski strel. Mimo »zidu« ga je streljal Pele s tako močjo, da Interjev vratar ni mogel zoge zadržati v rokah. Padla mu je na tla, pritekkel je Toninho, ki jo je iz neposredne bližine poslal v levi zgornji kot vrat.

Igra se je nato precej razživela, postala pa je tudi precej ostra. Obe ekipi sta imeli več priložnosti za spremembo izida, vendar jih nista znali izkoristiti. Zmaga je tako ostala v rokah Santosa.

Povratno tekmo bodo igrali v Rio de Janeiro 10. septembra.

Je Pele res vreden skoraj 50 milijonov šilingov

Sloviti brazilski nogometaš Pele je takoj po svojem povratku iz Italije izjavil časnikarjem, da je prejel ponudbo za podpis pristopnice k Interju. Za ta podpis naj bi mu predsednik Interja Fraizzoli ponudil skoraj 50 milijonov šilingov. Po Pelejevih besedah mu je njegov manager Sanella svetoval, naj bi pristopil k Interju šele prihodnje leto po svetovnem prvenstvu v Mehiki. Pele je tudi dodal, da v Italiji sicer velja prepoved nakupovanja tujih igralcev, vendar pa bi zanj storili izjemo. — Bajje pa je Pele prejel tudi izredno vablivo ponudbo iz Mehike.

BOKS

Jugoslovan Prebeg evropski prvak

Jugoslovanski boksar Ivan Prebeg je v Zagrebu premagal po točkah angleškega tekmeča Eddieja Avotha in osvojil naslov evropskega prvaka srednjetežke kategorije.

Prebeg je pred leti zaman poskušal pri Alfredu Pauserju, s katerim je imel pogodbo, da bi se v dunajski Mestni hali proslavil kot boksar.

Zmaga Frazierja

Ameriški črnc Joe Frazier je premagal v New Yorku Jerryja Quarryja in je tako ohranil svoj naslov svetovnega prvaka teške boksarske kategorije, katerega pa priznava le šest ameriških držav. Frazier je zmagal s tehničnim k. o. v 7. krogu. Dvoboj je bil določen na 15 krogov.

LEVSTIKOVI NAGRAJENCI

V narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani so svečano podelili letošnje Levstikove nagrade. Daje jih Mladinska knjiga prejeli so jih: Alenka Gerlovič za izvirno poljudnoznanstveno delo »Likovni pouk otrok«, Božo Kos za svoje ilustracije v knjigi Leopolda Suhadolčana »Veliki in mali kapitan«, Smiljan Rozman za izvirno mladinsko leposlovno delo »Reporter Tejč poroča« in Janez Stanič za izviren potopis »Onkraj Kremlja«.

Mladinska knjiga je v dvanajstih letih nagradila 73 avtorjev s 115 Levstikovimi nagradami. Največ priznanj so poželi slikarji in sicer 57, ker so nekateri dobili nagrado tudi štirikrat. Prvi Levstikovi nagrajenci pa so bili med drugimi tudi Prežihov Voranc, France Bevk in Tone Seliškar.

Prepirljiva in svobodoljubna Indijanka Saritta (Raquel Welch) vodi Indijance plemena Yaqui v napad na haciendo mehiške vlade, ki hoče rešiti indijanski problem z genocidom. Na sliki je scena iz barvnega filma »Sto pušk«.

JOSIP JURČIČ IN JANKO KERSNIK:

10

Rokovnjači

Medtem se je bil dan naredil.

Zdajci se začuje kletev od drugega konca hiše in strica Blaža glas v tej kletvi.

»Ušel je, vrag! Ni ga več v gnezdu, zakaj nisi hotel snoči vstati, France!« ropoče Blaž.

Nande vstane in reče deklici: »Zdaj pa moram iti. Pomni, pomni, kaj si mi obljubila, na kaj si mi v roko segla. In ne veruj vsega, kar boš slišala. Če ljubiš mene, ne boš jokala. Kaj so ti mar ljudje? Jaz pa pridem kmalu spet k tebi ali pa ti — k meni! Pokazalo se bo, ali je ljubezen res kaj, pokazalo se bo pri tebi.«

Rekši ji stisne roko in odhaja na sever naravnost čez vrt in čez njive, kjer je najbliže do gozda. Strmeča je gledala ona za njim, kaj je vse to govorjenje pomenilo. Ko je bil za pol streljaja od hiše, ga zagleda stric Blaž in kakor besen začne vpiti: »Ho, ho, stoji! France, France, pojdi sem, teciva, teciva za njim! Glej ga, glej ga! Drži ga, ho, ho!«

Stric Blaž se res spusti za Nandetom čez njive, a hlapec France mirno stoji in zija; nima veselja, hoditi v boj, najmanj pa lo-

viti rokovnjače, če je tudi res, kar stric Blaž govori. »Naj ga ujame in uklene sam, če je res tako močan, kakor zmerom govori,« reče France in vtakne eno roko za hlačni prtenci pas, z drugo pa si počasi stegno briše, kakor da bi dejal: jaz svojo roko umivam v nedolžnosti.

Preden je bil Blaž čez sredo njiv pritekkel, se je bil Nande že skrtil v goščo nizkega gozda in stric se je upéhan vračal.

»Kaj mu hoče stric?« vpraša Polonica hlapca.

»Pravi, da je ta Nande rokovnjač, glej!« reče hlapec. »Ponoči ga je nekje videl in slišal, pravi. In veš, kaj je še slišal? Da ni Nande, ampak da je Groga, Groga, rokovnjač.«

»Kdo to pravi?«

»Stric,« odgovori hlapec in se neumno smeje.

»Stric,« ponavlja polglasno, kakor brez misli deklet, stoji na mestu pod staro jablano, gleda srepo v tla.

Rokovnjači! To je bila strašna beseda. Ali razumela je precej vse. Pač ji je bilo, kakor da bi jo bil kdo s kolom po čelu udaril. Ali deklica je imela močne živce. Ni v omedlevico padla. Temveč čez nekaj hipov se je premaknila od stare jablane, pod katero je hlapec še ostal, pregazila je, da ne bi po okoliših hodila, kup gnoja na dvorišču in stopila v vežo. Tam se je pri spod-

njih vratih naslonila na podboj in nekaj časa strmela tjakaj predse.

»Si že pomolzla?« jo vpraša mati prepirljivo in osorno.

Dekle se molče obrne, vzame veliko mlečno golido v roke, mehanično nalije vanjo vode za umivanje vimena in odide v hlev.

Kdor bi jo bil po nvanjem sodil, bi bil morda mislil: ta se ne meni mnogo za to, da ji je bridka usoda ravnokar prve idealne življenja v blato potrgala. Ali krivo bi bil sodil in površno. Ne kaže se čut pri vseh ljudeh enako.

Ljuba rokovnjačevala! Kadar ljudje to zvedo, kadar to začno govoriti, o Bog, kaka sramota!

In res, čudno je, da ima misel, kaj poreko drugi ljudje o tem, tako mogočen vpliv na vse ljudi, v vseh položajih, le tačas, ko smo najbolj nase navezani in ko bi se za ves drug svet imeli najmanj brigati.

Sramota!

A vendar se je oglašil precej poleg tega čuta spomin njegovih besedi: le ti me moreš rešiti, če me ljubiš! To mu je pa obljubila, v roko mu segla!

DEVETO POGlavJE

Zdélo, zdélo, pot prejelo.

Narodna

Tisto nedeljo popoldne je rekel Blaž hlapcu: »Pojdi z menoj, France, greva na

Kolovec, tam je novi pristavnik gospoda grofa Poljak; njemu povem, da sem dva rokovnjača našel, on naj potlej naznani ali na Brdo ali v Mekinje, v Kamnik ali v Ljubljano, da jih bodo iskali ali naši biriči ali tisti francoski kusje (Blaž je tako slišal huissier) ali kdor hoče.«

»Jaz že ne grem,« odgovori hlapec.

»Zakaj ne? Jaz stavim, da dobiva kaj za to; vse ono, kar so ob semenju v Kamniku razklicali; potlej pojdeva pa pit. Nisi žejen?«

»Pil bi že, pil. Ali kaj, ko bi rokovnjači zvedeli, da sva jih midva tožit šla, stric? Kaj pa potlej?«

»Ti se jih bojiš? Sram te bodi! Jaz pa nič. Le pomisli, da je novi gospod kolovški, grofov gospodar Poljak obljubil trideset goldinarjev tistemu, ki le sled pokaže do rokovnjačev, Gavrič pa trideset. Jaz ga imam, sled. In torej imam tudi trideset in trideset goldinarjev. Na Brdu bo doktor tudi še kaj dodal. Potlej se pa vsi zbero, francoski »kusje« pridejo, kmetje od vseh krajev pritisnejo, jaz z njimi, pa jih bomo gonili kakor zajke. Pojdi z menoj! Za vino je denar gotov, pa ga bova pila še danes na upanje lepo kakor Odám in Eva, ko sta pod figovim drevsom sedela in sladko vince iz okrogle buče golcala; mene že po grlu praska. Pojdi!«

In oba se počasi napotita.

»Ali stric,« nadaljuje hlapec govor po-

Oroč poletni dan se je nagibal k zatonu. Sonce je bilo nizko nad obzorjem in nebesni strop je bil ves oblit z rdečim svitom. V bambusovi goščavi so se plazile prve sence.

Mičio san se je vračal s predvečernega izprehoda. Premeril je čajne plantaže, obiskal vrt, kjer so zorele murve, ter stopal z lahnim korakom proti domu in se predajal edinstvenemu čaru svoje okolice.

Pred nekaj dnevi se je vrnil iz glavnega mesta, kjer je dovršil prvo leto visokošolskih študij. In sedaj mu je bilo doma vse tako drago in ljubo po dolgem letu bivanja v tujini. Slednja stezica, vsak kotiček je govoril k njemu o spominih iz otroških let in najnežnejše mladosti.

Tod ga je nosila služkinja O Taku »štuporamo«, tod je tekal in se skrival za debela drevesa in za grmovje, ko je bil že nekoliko večji...

Šinilo mu je v glavo, kako je pač čudno, da se mu v spominih na otroško dobo ve-

In ko je bil že v mestu, je dobival od služkinje več pisem kakor od matere. Materina pisma niso bila samo redka, ampak tudi kratka in skoraj hladna, kakor se mu je zdelo, medtem ko so bila O Takima pisma vsa polna skrbi in iskrenosti. Ko se je pripeljal domov na počitnice, je bila O Taku neznansko vesela. Bila je vsa v solzah, toda to pot so bile solze veselja.

»Kako je zrasel! Kako je postal močan! In kako je pameten, kajne?« je govorila vsakomur, ki je prišel v hišo.

Taki spomini so se mu vzbujali, ko se je bližal domu. Pretirane O Takine pozornosti in ljubeznivosti so ga utrujale in mu bile hkrati zoprne.

Posvetoval se je z materjo, na kakšen način bi njenemu početju naredil konec.

»Tudi meni ni to prav. Vendar je proti O Taki težko kaj ukreniti. Tvoj oče je želel, da bi je nikdar ne dali od hiše — so pač razlogi za to...«

Mičio san je opazil, da je mati v zadregi

da je ostal oče zanj neznan, v mistične megle zastrta osebnost.

»Vaša mati je odšla k sestri in se pozno vrne,« je govorila zopet O Taku, »danes boste večerjali sami — takoj vam prinesem jed.« In odhitela je v kuhinjo.

Mičio je zamišljen sedel na blazino. Instinktivno je zaslutil priliko, ko bi lahko kaj več poizvedel o očetju. Videl je, da se ga O Taku prav dobro spominja...

Zamišljen je sedel, ko mu je O Taku prinesla večerjo na prepleskani mizici. Ni ti opazil ni, da so to njegova najljubša jedila in da je bilo vse nenavadno skrbno in dobro pripravljeno. Neprestano je premišljeval, kako bi začel s staro služkinjo razgovor o svojem očetju. Najprej jo je pustil, da je govorila o brezpomembnih rečeh, na katere je samo pritrjeval ali pa prav na kratko odgovarjal.

»O Taku, ali sem res podoben očetju?« je nenadoma vprašal, ko mu je po večerji ponudila skodelico dišečega čaja.

O Taku je sedaj pričela na dolgo govoriti o vseh podrobnostih te podobnosti. Ori-sala je živo vsako potezo očetovega obraza, njegov glas in nasmeh.

Bil je presenečen, v kako živih barvah je slikala to že davno mrtvo osebo. O Taku je vse to pripovedovala naravnost z zanosom.

Od opisovanja očetove zunanosti je prešla na opisovanje njegove narave. Nikoli v življenju ni srečala tako plemenitega in dobrega človeka, kakršen je bil Mičio oče. To je bil konec njenega dolgega slavo-speva.

Mičio je osupel poslušal. Doslej ni še nikdar slišal toliko o očetju. Mati ni rada govorila o njem, to je že davno opazil. Misli si je, da pač ni mogla pripovedovati o njem nič dobrega, slabega pa ni hotela. In ta stara služkinja se kar navdušuje za očetja, kakor za nenavadno dobrega in plemenitega človeka...

»Oprostite, Mičio san,« je končala v zadregi, ko je spravljala prazne skodelice od večerje, »ni bilo prav, da sem vam pripovedovala o vašem očetju — vaša mati tega nima rada, toda povpraševali ste sami in jaz sem govorila menda preveč — ne zamerite! Hotela sem vam napraviti veselje — vse bi storila, samo da bi vas razveselila in razvedrila — vse, samo da bi bili srečni...«

O Taku ni mogla več govoriti... Zakrila si je obraz z rokavom svojega kimona in zajokala.

»Ah, dragi moj Mičio,« je ihtela, »danes ne morem več skrivati bolečine, ki mi je dvajset let razjedala srce — danes vam moram izdati: ljubila sva se z vašim očetom — trenutki sreče in blaženosti so bili kratki — potem pa so prišla neskončno dolga leta žalosti in odrekanja... Mičio, dragi Mičio — ti si moj sin... Ne morem več nositi v svojem srcu te bolesne skrivnosti, ki bi je pravzaprav ne smela izdati nikdar...«

Njeno telo je drhtelo v presumljivem joku. Izjokala je lastnemu detetu veliko bolečino življenja...

To noč ni mogel Mičio san dolgo za-

GORAZD GOSPOSVETSKI:

Ob dežju

Šumljajoče robice
na vigradno lice
bele cvetlice,
zelenega drevesa
in rjavkaste strehe.
Dobra nebesa
napajajo
njlive in lehe.
Gozdovi in gore
ostajajo
zmerom bolj zad.
Kot skozi zastore
jih zrem preko trat,
ko svojo sivkasto gmoto
omakajo v hlad
in mokroto...

Na nóge
utrujene, bose
lovim solzé rose
in brišem zelene resine
vrtne preproge:
za zdravje telesa,
za slavlje nečesa,
kar v srcu mi vstaja
iz tihe globine
in me otroško opaja...

spati. Utrujen in izčrpan je zadremal šele proti jutru.

In v sanjah je začutil, kako ga njegova prava mati objema in kako mu veje v lice njen gorki dih. Zaslišal je boječ, tih glas, ki je prosil zgolj za eno besedo: mati.

Zbudil se je s to besedo na ustih. In zdelo se mu je, kakor bi pravkar nekdo zapahnil vrata njegove sobe...

Zjutraj ni bilo O Taku nikjer. In Mičio je ni srečal nikdar več v življenju...

Za dobro voljo

Butalska. — Srečal je Butalec Butalka. Oni ga pogleda in vpraša: »Jure, kakšne nogavice pa imaš na nogah? Ena je črna, druga je siva.«

Ta pa odvrne: »Prav imaš. Ali to ni najbolj čudno. Bolj čudno je to, da imam doma še en takšen par.«

Prestrašil se je. — Velik pes se je približal dečku in ga obližnil z jezikom. Mali je ves prestrašen kriknil.

»Ali te je ugriznil?« ga vpraša lastnik psa.

»Ne,« mu odvrne nesrečni deček, »ampak pokušil me je.«

Radio. — »Julka, zapri vendar radio! Saj veš, da mi te moderne pesmi niso všeč!«
»Saj nisem odprla radia. Sosedov fant je, ki prepeva na vrtu.«

na že sami, oni, ki vedo že od nekdaj od roda do roda stare copre in vse stare križ besede.«

»Nič ne znajo; krasti pa jesti, drugega nič!« se jezi Blaž. »Ko bi bil oni Bojec kaj znal, meni, da bi ga bil jaz ob tla vrgel kakor otep slame? In Bojec je vendar rokovnjač, ker se mi je sam vdal, da je. Ko bi bili kaj več znali kakor tisti svoj tatinski jezik, ki ga med seboj govoré kakor gos-poda nemški med seboj, misliš, da ne bi bili tudi Bojca naučili?«

»To je pa spet res; čudno!« In v tretje je bil hlapec France prepričan od duševno zmožnejšega Blaža.

V četrtem primeru, ki zdaj pride, pa je bila stvar preočitna, da bi se bil dal veliki čudoverec Franc stricu Blažu preveriti.

Prišla sta bila namreč z gorskega polja in preko senožeti po stezi v gozd, kjer so rasli mladi borovci in različna mlada hosta, po nekaterih mestih prav gosta. Na enem kraju je bil neobrasel prostor ob potu širši in lepa zelena trava je rastla tam, kjer je bilo včasih mokrotno. Ob severni strani je bilo gosto grmovje. Na majhnem jelševem grmu tik pri potu pa je visela umazana, prazna beraška torba, ali vsaj mnogo ni bilo v njej, ker je bila videti zelo lačna.

(Dalje prihodnjič)

MATI

(Japonska sličica)

dno vsiljuje O Takina slika, ki ga utruja s svojo pretirano skrbjo in ljubeznijo in mu preseda z večnimi in nepotrebniimi pozornostmi.

Oče mu je umrl tako zgodaj, da se ga ni niti spominjal, in mati ga je vzgajala zelo strogo. Ni se smel ganiti od mize, dokler ni imel vseh nalog v redu. V tem je bila mati neizprosna, posebno ko je obiskoval srednjo šolo.

»Obljubila sem to tvojemu očetju,« je vedno rekla. O Taku pa je skrbela zgolj za njegovo ugodje in udobnost, razvajala ga je, hotela ga je nositi na hrbtu, čeprav je bil že odrasel in se je zaradi tega sramoval pred tovariši.

Zdelo se mu je, kakor bi imela posebno veselje, če mu je lahko kaj podtaknila, da ni opazila mati. Često je kupila sladkih konic ali pa praženega graha iz svojega in tekla z njim, ko je odhajal v šolo, da mu je to lahko dala skrivaj brez materine vednosti.

In tako rada je čakala nanj pred šolo, da ga je lahko spremila domov.

»Pravkar sem imela tu opravka, pa sem počakala na vas, Mičio san,« je vselej rekla v zadregi. Nikdar se ni mogel prav zanesti, da ga ne čaka morda kje v trgovini ali na ulici za vogalom in ne bo nenadoma stopila k njemu in šla za njim.

Ko se je bližal čas Mičiovega odhoda v glavno mesto zaradi študija, je postajala O Taku neznosna. Medtem ko je mati vse potrebno pripravljala mirno in brez besed — njegova mati ni pravzaprav nikdar veliko govorila —, se je O Taku topila v solzah in ga brez konca in kraja poučevala, kaj mora vzeti s seboj in kako mora ravnati, da se mu ne pripeti kaj hudega.

kakor vedno, kadar je kdo vzel očeta v misel. In zato ni odslej tega nikdar več omenil.

Proti služkinji je bil brezbržen, včasih celo surov, samo da bi se je iznebil. Toda ko je videl njen žalosten pogled, mu je bilo takoj zopet žal.

Tudi sedaj, ko se je bližal domu, ga je vznemirjala misel, da ga O Taku že nestrpnno pričakuje in da ga bo pozdravila zopet s takim veseljem, kakor bi se vračal iz daljnega potovanja.

Goreča sončna obla je medtem zdrsel za obzorje. Rožnata zarja na nebu se je izpremenila v vijoličasto in nazadnje izginila. Somrak je kakor vedno nenadoma in brez prehoda pokrnil okolico.

Med temnozelenimi bori in kriptomerijami se je zasvetila Mičiova rodna hiša: bila je vsa razsvetljena.

In komaj se je mladenič približal hiši, je nekdo odpahnil vrata in prikazal se je od smeha razjasnjeni O Takin obraz.

»Irašaj, irrašaj - vstopite, vstopite!« je klicala veselo. Prinesla mu je mehke copate, da mu ni bilo treba narediti dolgega koraka, ko je sezul lesene gete, in spremljaje ga v jedilnico je neprenehoma živahno govorila.

»Kako zdravi ste videti danes, gospod Mičio! Izprehodi vas osvežujejo, kako ste čvrsti in močni! In vsak dan ste bolj podobni svojemu očetju — — —«

O Taku je osupla obstala, zakaj Mičio jo je v tem trenutku ošinil z začudenim pogledom.

Niti mati mu ni tega nikdar rekla.

Materini odgovori, ko je povpraševal po očetju, so bili tako izmikajoči in nejasni,

odgovoriti. Da je Noe vino znašel, to je bilo res. »Kako da sem bil to pozabil?« se jezi Blaž in zardi, kajti da bi ga France bil v kozji rog ugnal v taki učeni stvari, to se mu je zdelo izguba na slavi in časti. Nekaj hipov je torej Blaž moral misliti, kako bi se izrezal, kar mu na misel pride:

»Pa vendar ni res! Veš ti to, ko sta Odám in Eva pod figovim drevesom sedela in vino pila, je bilo še pred grehom, preden jih je Bog osuval in v reso ven zapodil, tačas, ko sta bila še v raju. In če se sliši brati in pridigovati, kako grozno dobro jima je v tistem raju bilo, pa da bi buče vina ne bila imela? Imela sta ga, tako ti pravim; ker pojdi se solit z dobroto, če vina ni za pijajočo in morda ni žganega nel! Kako si moreš misliti dobroto in raj brez vina?«

To je bil pa spet za hlapca Franca tako prepričan in silen dokaz, da ni znal nobenega ugovora nasproti privedi; zato se je vdal in ponižno rekel:

»Saj menda je res tako.« — Da bi pa svoj poraz v razgovoru pokrnil in izročil hitremu pozabljenju, se vrne hlapčeva misel k njiu prvotnemu pogovoru o rokovnjačih in vpraša:

»Kaj ste vi res taki, da pojdate rokovnjače tožiti? Kaj pa, če kdo od njih pride k nam in prinese uroke v hlev? Oni znajo zagovarjati in uroke delati, saj veste. Potlej jih pa tudi gospoda dobili ne bodo.«

»Naj jih dobodo ali ne dobodo, samo da

meni denar dajo, ko jim povem, da je ta naš Nande, ki je Paleževino kupil, eden poglavarjev. Urokov se nisem nikoli bal in vsega copranja ne. Kadar pa kam pojdem, ne pojdem brez noža in ne brez palice. In še psa bom s seboj jemat, kakor jemlje kolovski svojega. Če ni drugače, si dam pa še en pas požegnati od Odromanove Jere; potlej me v uho piši rokovnjaška coprnija, veš?«

»Nu, ne rečem; ali kaj vam pomaga nož, če ti rokovnjači streljajo z zagovorjenimi krogli, ki človeka gotovo zadenejo?«

»Vidiš, ki nič ne veš!« živahno v besedo seže Blaž. »Tiste krogle, ki so zagovorjene, da človeka gotovo zadenejo, zveri nikoli ne zadenejo; tiste, ki so za zveri zagovorjene, pa se človeka ogibljujejo. Kaj še tega ne veš? To so meni še rajnica mati pripovedovali in vsi stari ljudje vedo. No, in vidiš, če ima rokovnjač tako ali inako kroglo, ne more ni psa ni mene zadeti, kadar skupaj hodiva. Zato sem rekel, da bom psa s seboj jemat.«

Franca je bil zopet prepričan in ni znal ugovora. Zato je spet nekaj drugega začel, kar je bilo po njegovi misli tudi učeno:

»To seveda, ko bi mogla midva praprotnega semena dobiti, potlej bi se jaz že nič ne bal, ko bi praprotno seme, o kresu natreseno, pri sebi nosil. Potlej mi živa duša nič ne more, pravijo. A vrag ti ga vedi, ali rokovnjači nimajo tega praprotnega seme-

časno, morda da bi strah odvrnil, »kaj ste vi rekli, da sta Odám in Eva pod figovim drevesom sedela pa vino pila iz buče? Saj ga nista.«

»Kdo pravi, da ga nista?« se prepira Blaž, ki se ni rad vdal, da bi kdo več vedel kot on, zlasti pa tak neokreten hlapčev ne. Zato se vname med njima po potu tale prepir.

»Nista ga ne pila,« reče hlapec.

»Kako da ne?«

»Zato, ko ne!«

»Kaj jima ga ne privoščiš? Nevoščljivec! Odám je vendar tvoj oče, Eva tvoja mati. In moja sta tudi in še fajmoštrova oče in mati, če malo čez hrbet nazaj pogledamo, kajpak! Pa jima ne privoščiš buče vina?« prigovarja Blaž in svetlo gleda.

»Zato ga nista pila, ker ga je šele Noe znašel, veste? Jaz dobro vem, da sem takisto slišal 'vengélj brati. Noe je pa vino znašel kasneje, ker njega je dosti kasneje mati rodila kot Odáma, da boste vedeli, stric. Jaz tudi nekaj vem. Kar vem, pa vem. Ni sem tako neumen ne, ni treba misliti tisto, stric!«

Z odločnostjo in s pogumom je hlapec France govoril ta govor, eden najdaljših in najbistroumnejših v svojem življenju. Ker to se mu ni vsak dan primerilo, da bi bil znal Blažu ugovarjati, ki je imel po mnenju tega okraja jezik nad vse doktorje. In res, pri tej priliki je bil hlapec Blaža popolnoma podrl. Ta ni vedel za hip ničesar

Podjurski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves - Eberndorf

Gospodinje — gospodarjil

Podjurska trgovska družba

bratje RUTAR & Co, Dobrla ves

dobavi po ugodni
neto ceni
električne naprave vseh vrst!

Spodaj navedene stvari
dobite tudi na
36-mesečne obroke brezobrestno!!
Poleg tega še 10 odstotkov
popusta na tok.
Točna pojasnila dobite
pri Rutarju

v Dobrli vesi
telefon 04236 — 281

Pridite s priloženim odrezkom
ali ga pošljite po pošti.
Označite z X, kar želite!

Absender:

Drucksache

Postgebühren
beim
Empfänger
einheben!

Postleitzahl

Zanimam se za

- ◇ električni štedilnik (Elektroherd)
- ◇ hladilnik (Kühlschrank)
- ◇ zmrzilnik (Tiefkühltruhe)
- ◇ sesalnik za prah (Staubsauger)
- ◇ pralni avtomat (Waschautomat)
- ◇ avtomatimivalnik (Geschirrspülmaschine)
- ◇ bojler za vodo (Elektroboiler)
- ◇ želim obisk zastopnika
- ◇ prosim za dostavo cenika

An das

Jauntaler

Einkaufs — Zentrum

A 9141 Eberndorf

Izreži in odpošlji!

Ni vseeno, kako preživite dopust

Prispeli ste na morje, v planine ali v vas ter ste izčrpani, utrujeni in obremenjeni z vsemi mogočimi vsakdanjimi skrbmi. Čestokrat se zgodi, da vas takle prehod iz popolne aktivnosti v brezskrbno počivanje kar nekako zmede. Če se hočete temu izogniti, vaše počitnice dobro organizirajte.

Na letnem dopustu počivati ne pomeni nič delati, temveč živeti v mirnem ritmu med prijetno in zdravo aktivnostjo, na čistem zraku in v miru. Vsak se bo po svojem okusu in možnostih odločil za tisto vrsto aktivnosti, ki mu ustreza, vendar vrstata dve pravili za vsakogar:

Dobro je, če se bavite s športom, vendar ne pretirano, zlasti še, če se vse leto niste kaj pridali gibali. Plavajte, igrate se razne igre z žogo, kar vam bo nedvomno dobro delo.

Vsak dan se vsaj kako uro sprehajate, a brez prtljage, se pravi brez vseh mogočih torb in torbic. Sprehajajte se po gozdu, po polju ali vzdolž morske obale, kjer boste vdihavali resnično svež zrak. Telo vam bo postalo gibčno, živci pa se bodo umirili. Morda še niste vedeli, da vdihnete med hojo 15 litrov zraka v minuti, sede in mirujete pa samo 5 litrov. Morski zrak vas bo okrepil, saj je bogat na jodu, bromu in siliciju, ker je poln sončnih žarkov. Planinski suh zrak pa je bogat ozona in ultravioletnih žarkov ter dobro vpliva na kožo in jo oživilja. Gozdni zrak vsebuje mnogo zeliščnega olja ter čisti organizem. Globoko ga vdihavajte in videli boste, da ima podoben okus kakor voda.

Ponoči dolgo spite, saj se med spanjem človek najbolj krepi in popravlja. Ko pa ste že enkrat budni, nikar ne poležavajte v postelji. Uživate v jasnih jutrih ter v sončnih dopoldnevih. Vaše nočno spanje pa dopolnite tudi s počitkom po kosilu. Če že ne morete zaspati, pa vsaj zleknjeni v senci in hladu mirujte. Pri tem vam bo pomagala dobra knjiga.

Kjerkoli boste čez dan, vedno glejte, da vam bo prijetno. Ni dovolj samo počivati, treba se je pri tem tudi dobro počutiti. Počivanje telesa in mišic terja določen položaj pri sedenju in ležanju. Čestokrat lahko vidimo na vrtovih in na plažah ljudi, ki pri počivanju svoje telo dobesedno mučijo: pod hrbtno nimajo nikakršnega naslona, roke imajo med branjem skrčene, noge prekrižane tako, da jim to ovira krvni obtok, stopala jim bingljajo navzdol itd.

Kakor koli je vaš sedež že udoben, ga ne more zamenjati ležanje na tleh, na pesku in travi. Brez krčenja in podobnega se bo vaše telo res popolnoma sprostil.

In končno še to: čez dan se ogibajte

živčni napetosti, saj je utrudljivejša od še takega telesnega napora. Kadar začutite, da se vas loteva nervoza, globoko in počasi dihaite in se prisilite, da boste mislili samo na prijetne stvari ali pa se takoj lotite česa, kar vas že dolgo zanima. Na vsak način morate svoj letni dopust izkoristiti do maksimuma. Seveda pa bi bilo imenitno, če bi se tudi med letom držali nekaterih navad, pridobljenih na letnem dopustu.

Če gre vsa družina na dopust

Čestokrat se dogaja, da gre na dopust vsa družina. Dalje časa zaklenjenemu stanovanju vedno preti kaka nevarnost, pa bodisi vlom in tatvina ali kaj drugega. Zato, če odhajate vsi istočasno na dopust, nikar ne pozabite:

- dobro zapreti vsa okna in jih ne zakriti z debelimi zavesami;
- da v stanovanju ne pustite mačka, psa ali ptice, ne glede na to, koliko hrane ste jim pustili.

Najbolje je, če jih zaupate sorodnikom ali sosedom;

— da izključite vse električne instalacije tako, da odvijete vse varovalke. Tudi hladilnik naj ne ostane vključen;

— da obvestite sosede o odhodu na dopust in o dopustniškem naslovu. Zaprošite jih tudi, naj sprejemajo vašo pošto in tudi račune, da se le-ti ne bodo nabirali na vratih. Morda je še najbolje pustiti ključke stanovanja dobremu sosedu ali prijatelju, ki mu zaupate, da bi v primeru potrebe lahko odprl stanovanje;

— da dokumente in dragocenosti spravite na varno in jih zaklenete;

— da porabite vso hrano, ki se kvari, ali jo odstranite, in da zavarujete zimsko obleko pred moljiti tako, da jo spravite v nylonske vrečke;

— da zavarujete vhodna vrata na ta način, da boste na njih, če še niste, instalirali »wertheim« ključavnico.

Darujte za tiskovni sklad!

RADIOTELEVIZIJSKI PROGRAM

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 6. 7.: 7.00 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 7. 7.: 14.15 Informacije. Za našo vas. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 8. 7.: 15.15 Informacije. Koroška kronika. Narodne pesmi. Športni mozaik. — SREDA, 9. 7.: 14.15 Informacije. Vesti iz kmetijstva. 5 minut za gospodarstvo. Poper in sol. — CETRTEK, 10. 7.: 14.15 Informacije. Solistična ura. — PETEK, 11. 7.: 14.15 Informacije. Slovenske narodne. Kulturna panorama. — SOBOTA, 12. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 14.00 Koroška poje in igra.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 5. julija: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Medvedek kopitljaček — 16.35 Mladenič in pes — 17.05 Za družino: Gertrud Stranitzky — 17.30 Na knjižni polici — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 Janko Preveč, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrad — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar dr. Huga Portischa — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.15 Peter Alexander poje izbrane melodije — 21.30 Športni žurnal — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.10 Naš nočni program: Johnny Concho, film iz življenja na Divjem zahodu in nato konec oddaje.

NEDELJA, 6. julija: 14.00 Mednarodno športno tekmovanje — prenos iz Brucka na Muri — 16.30 za otroke od 6. leta dalje: Miška in zračni balonček — 16.40 Za otroke od 7. leta dalje: Letalski stroj profesorja Bantinisa — 17.40 Za mladino od 14. leta dalje: Stik — 18.00 Iz moje knjižnice: Hilde Krahl bere iz dela M. Haushoferja — 18.25 Vrtinar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.30 Operni vodič — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 športni pregled — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 Bratranec Basilio — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.05 Peta gimnazija strada, nato konec oddaje.

PONEDELJEK, 7. julija: 18.00 Poskus (6. nadaljevanje) — 18.20 Vrtinar Flip; lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45

Reklama — 18.50 Igralski portret: Werner Kraus — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.15 Slepjarji proti sleparjem (13. nadaljevanje) — 21.05 Športni pregled — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Posebno za vas: Začarani park in konec oddaje.

TOREK, 8. julija: 18.00 Smejte se — 18.20 Vrtinar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 Iskalci zakladov naših dni (1) — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Pesem z Dunaja — 21.00 Veliki zvonec — 22.15 Čas v sliki — nočna izdaja, nato konec oddaje.

SREDA, 9. julija: 11.00 Program za delavce: Burno poletje — 12.15 športni pregled — 17.00 Za otroke od 6. leta dalje: Gašperček na Kitajskem — 17.45 Zmaj, ki se boji vode — 17.55 Za družino: Zeleni svet (kmečki magazin) — 18.20 Vrtinar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Prometni obzornik — 21.00 Ubogi Rihard, drama v dveh dejanjih Jana Kerra — 22.35 Čas v sliki — nočna izdaja, nato konec oddaje.

CETRTEK, 10. julija: 18.00 Program za tekoči teden — 18.05 Male dragocenosti velikih mojstrov — 18.20 Vrtinar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 športni mozaik — 18.45 Reklama — 18.50 Policijsko poročilo — Dragnet (12. nadaljevanje) — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Kdo seje veter, problemski film — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja, nato konec oddaje.

PETEK, 11. julija: 11.00 Program za delavce: Križišče Bhovani — 18.00 Človek v prostoru — 18.20 Vrtinar Flip, lahko noč oddaja za naše najmlajše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Zajezni nasip — 19.16 Pregled programa — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Smrtno-nevaren skok (1) — 21.15 Časovni potek dogodkov — 22.15 Čas v sliki, nato konec oddaje.

Gostovanje „Karnevala iz Ria“ v Ljubljani

Na dvotedensko turnejo po Jugoslaviji je prispel 24. junija znameniti južnoameriški ansambel »Brasiliana«, ali kakor ga popularno imenujejo še »Karneval iz Ria«. Obiskal bo 13 naših mest; gostovanje je začel v Subotici, končal pa v Ljubljani 6. julija. Turnejo brazilske glasbenoplesne skupine, v kateri nastopa okrog 40 umetnikov, je organizirala komisija za kulturne stike za Jugoslavijo s tujino.

NIXON POJDE V KANADO

Ob proslavi 10. obletnice, odkar je bila odprta pomorska proga Sv. Lovrenca (Saint-Laurent), to je 20. junija, bo predsednik Združenih držav Nixon odpotoval v Montreal v Kanadi, kjer se bo zadržal kratak čas. Odkar je bil Nixon februarja kot predsednik prvič v Evropi, bo to prvo potovanje v inozemstvo. Na meji ga bo čakal predsednik kanadske vlade Pierre Elliott Trudeau.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

PETEK, 4. julija: 14.00 Wimbledon: Teniški turnir — prenos — 18.30 Jane Eyre — otroški serijski film — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Dokumentarni film — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik z dodatkom Pred konferenco neuvrščeni — 21.00 3-2-1 — 21.05 Nasprotja — 22.15 Poletni quiz — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 5. julija: 14.00 Wimbledon: Teniški turnir — 17.40 Nove melodije — 18.10 Disneyev svet — 19.00 Jugoslovanska revolucija — Danes in jutri — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 Srečanja — Z našimi kamerami na izseljenkem pikniku — 21.25 Rezervirano za smeh — 21.40 Inšpektor Maigret — 22.30 TV kažipot — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 6. julija: 9.00 Kmetijska oddaja v madžarščini — 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Propagandna oddaja — 10.50 Otroška matineja — 11.30 TV kažipot — 18.15 Celovečerni film — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 Humoriistična oddaja — 21.20 Videofon — 21.35 športni pregled — 22.05 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 7. julija: 18.35 Pravljica — 18.50 Zabavna oddaja — 19.20 Znanost in mi — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 TV drama — Glasbena oddaja — Poročila.

TOREK, 8. julija: 18.35 Risanka — 18.45 Po Sloveniji — 19.05 Velika mesta — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 Celovečerni film — Jaz — Poročila.

SREDA, 9. julija: 17.45 Oddaja za otroke — 18.30 Serijski film — 19.00 Pisani trak — 19.15 Popularna glasba — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 3-2-1 — 20.35 Prenos — Človek s kamero — Poročila.

CETRTEK, 10. julija: 17.45 Veselje v glasbi — 18.15 Naji zbori (JRT) — 18.45 Zabavni spored — 19.45 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 3-2-1 — 20.35 A. Marodič: Mali oglasi — 21.15 S poti po Krasu — Serijski film — Poročila.

PETEK, 11. julija: 18.30 Otroški serijski film — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Naš globus — 19.50 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 3-2-1 — 20.35 Celovečerni film — Poletni quiz — Poročila.

Sprejememo plesarske vajence

Ponudbe pri

Fa. Hans SCARSINI

pleskarski mojster

CELOVEC — KLAGENFURT

Königsbergerstraße 20